

Mötesbok: Kulturnämnden (2025-01-30)

Kulturnämnden

Datum: 2025-01-30

Plats: Esplanaden, Länken 3 tr

Kommentar:

Dagordning

Torsdag 30 januari kl. 13:15 i Esplanaden, Länken 3 tr

13.20 Informationsärenden

14.30 fikapaus

Behandling av mötesärende

1/25 Val av justerare, fastställande av dagordning och anmälan av jäv januari 2025	3
2/25 KN - Information, rapporter och övriga ärenden 2025	4
3/25 Kurser och konferenser januari 2025	5
4/25 Verksamhetsplan 2024 - Årsrapport	6
5/25 Internkontrollplan 2024	39
6/25 KN - Anmälningsärenden / delegationsbeslut januari 2025	45

Tjänsteskrivelse

2025-01-22

Kulturnämnden

Diarienumr: KU-2025/00006

Val av justerare, fastställande av dagordning och anmälan av jäv januari 2025

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att utse ledamot att justera protokollet digitalt måndag 3 februari

att godkänna dagordningen

att till protokollet notera eventuell anmälan av jäv

Ärendebeskrivning

Dagordningen bifogas med handlingarna till nämnden. Eventuella tillägg till dagordningen noteras i nämndens protokoll under rubriken Information, rapporter och övriga frågor. Kulturnämndens beslut träder i laga kraft när protokollet är justerat, anslaget och besvärstiden upphört.

En jävig person får varken delta i handläggningen av ett ärende eller närvara vid nämndens beslut i ärendet.

Beslutsunderlag

Kallelse/protokoll

Beredningsansvariga

Maria Nordenback

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Maria Nordenback
nämndsekreterare

Tjänsteskrivelse

2025-01-22

Kulturnämnden

Diarienumr: KU-2025/00003

Information, rapporter och övriga ärenden januari 2025

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att godkänna informationen och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Återrapport Kulturlöfte

Somayeh Bozaghian, verksamhetssamordnare Kulturskolan

Beslutsunderlag

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Maria Nordenback
nämndsekreterare

Diariennr: KU-2025/00005

KN - Kurser och konferenser 2025

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att anmäla fyra ledamöter till Marskonferensen 19 – 21 mars 2025.

Ärendebeskrivning

Marskonferensen är en återkommande bibliotekskonferens som arrangeras av Umeå stadsbibliotek, Sveriges Depåbibliotek och lånecentral, SLU-biblioteket, Umeå universitetsbibliotek och Regionbiblioteket Västerbotten. Årets fokus är bildning och läsfrämjande. Konferensen hålls på Väven 20 - 21 mars och inleds med kvällsmingel på konstnärligt campus den 19 mars. De valbara programmen på eftermiddagen 20 mars är samtidigt som kulturnämnden sammanträder.

Beslutsunderlag

Marskonferensens hemsida, <https://marskonferensen.se/>

Beredningsansvariga

Maria Nordenback

Beslutet ska skickas till

Konferensanmälan senast 5 mars

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Maria Nordenback
nämndsekreterare

Tjänsteskrivelse

2025-01-21

Kulturnämnden

Diarienumr: KU-2022/00060

Verksamhetsplan 2024**Förslag till beslut**

Kulturnämnden beslutar

att godkänna förvaltningens rapport till kulturnämnden för verksamhetsuppföljning januari – december 2024

att godkänna kulturnämndens rapport till kommunstyrelsen/kommunfullmäktige för verksamhetsuppföljning januari – december 2024

att hemställa till kommunstyrelsen att flytta budgeten på 2 000 000 kr för inventarier och teknik för det nya planerade folkbiblioteket i Obbola, till följd av försenad byggstart, till år 2027.

Ärendebeskrivning

Kulturförvaltningen har upprättat en verksamhetsuppföljning för perioden januari – december 2024. Kulturnämnden har upprättat en verksamhetsuppföljning till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för perioden januari – december 2024.

Beslutsunderlag

Kulturförvaltningens rapport till kulturnämnden för januari – december 2024

Kulturnämndens rapport till KF/KS för januari – december 2024

Ombudgetering investeringar Obbolabiblioteket

Beredningsansvariga

Jenny Skarstedt, kulturdirektör

Peter Gustavsson, controller

Björn Söderbäck, HR-chef

Helena Karlström, bibliotekschef

Beatrice Hammar, kulturskolechef

Elin Hellrönn, programchef

Leif Mårtensson, ledningskoordinator

Beslutet ska skickas till

KS Diarium

Tjänsteskrivelse

Dnr: KU-2022/00060

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Leif Mårtensson
Ledningskoordinator

Kulturförvaltningens rapport till kulturnämnden, januari – december 2024

Kulturdirektörens sammanfattning perioden januari – december 2024

Kulturdirektörens sammanfattning

2024 har kulturförvaltningen genomfört riktade insatser inom flera områden för att tillgängliggöra verksamheterna ur flera perspektiv och för nya målgrupper. Samtliga verksamheter ökar både antal aktiviteter och antal besökare.

Förvaltningen har uppmärksammat och uppmärksammats under året:

- Kulturförvaltningen arrangerade i maj konferensen Cultural Summit som en uppföljning av kulturhuvudstadsåret 2014.
- Kulturnämndens stipendier har delats ut till verksamma kulturarbetare inom konst och litteratur.
- Inom ramen för fristadsarbetet och ICORN har ny fristadsgäst anlant till Umeå. Nämnden och förvaltningen var representerade på ICORN General Assembly i Köpenhamn.
- Umeå kommun har tagit emot utmärkelsen Årets jazzkommun 2023 av föreningen Svensk Jazz.

Förvaltningen arbetar systematiskt med barnkonventionen och barn och ungas möjligheter till delaktighet och inflytande på olika sätt och med olika aktiviteter. KSnau beviljade 1 205 000 kr ur utvecklingsanslaget för projektet KulturCrew, en arrangörsutbildning för unga, med stöd från fonden för social hållbarhet. Under året har ramverket för projektet byggts upp och det praktiska arbetet beräknas inledas under början av 2025 med kulturarrangemang av och för unga.

Rapporten om långsiktiga lokaler för Kulturskolan har presenterats och arbete påbörjats med målet att ha tillträde till nya lokaler under 2026.

Utöver det årliga verksamhetsstödet på drygt 32 miljoner kr till föreningar, festivaler och studieförbund har stöd om drygt 1,5 miljoner kr delats ut till olika kulturella evenemang.

Förvaltningen har genomfört det systematiska arbetsmiljöarbetet och skyddsronder, samt medarbetarenkäten i verksamheterna. Under 2024 har sjukfrånvaron inom förvaltningen minskat.

Kulturnämndens uppdrag till förvaltningen

Förvaltningen har, i samarbete med andra berörda interna verksamheter och externa aktörer, fortsatt kartlägga arbetet för kulturella kreativa näringar i Umeå. Förvaltningen har varit representerad i olika forum tillsammans med olika aktörer, som Xpression och AIM-day. Seminarium om konstnärlig frihet har genomförts.

Verksamheternas arbete avseende inriktningsmål och program

Verksamheterna har på olika sätt arbetat med att bidra till inriktningsmålen, program och fokusområden.

Kulturförvaltningens arbete avseende tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag 2022:9 avseende lokaler till Kulturskolan har redovisats. Medel har avsatts i kommunfullmäktiges budgetbeslut i juni och arbetet startat upp med målet att ha tillgång till nya lokaler under 2026.

Åtgärder och arbetssätt utifrån **tilläggsuppdrag 2021:8** relaterat till program social hållbarhet, med uppdrag att förebygga och förhindra att skattemedel används på ett felaktigt sätt, har redovisats för kulturnämnden.

Arbetet med **tilläggsuppdrag 2023:1** avseende uppdraget att öka omställningen för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar har redovisats för kulturnämnden.

Samarbete och ansvarstagande över förvaltnings- och nämndgränser kopplat till **tilläggsuppdrag 2023:2** sker löpande i verksamheterna.

Bibliotekens verksamhet – sammanfattning perioden januari – december 2024

Bibliotekschefens sammanfattning

2024 har varit ett arbetsintensivt år med många genomförda aktiviteter för olika målgrupper och positiv medial uppmärksamhet.

Arbete med upphandling av nytt bibliotekssystem och ny bibliotekswebb har pågått under hela året och kunde slutföras innan årsskiftet.

Bibliotekets verksamhetsbeskrivning

Under 2024 har det gjorts nästan 1,2 miljoner fysiska besök och 1,5 miljoner lån vid Umeås folkbibliotek. Webbplatsen för Umeregionens bibliotek har därtill haft mer än 1,8 miljoner digitala besök.

Ungefär 44 000 personer har deltagit på plats i de cirka 2 700 aktiviteter som anordnats av kommunens folkbibliotek under 2024. Ungefär 60 % av aktiviteterna riktade sig till barn och unga, i allt från mindre grupper för små barn med sagor, ramsor och sånger till större arrangemang som Barnens Littfest. Både för barn och vuxna har det förekommit aktiviteter på minoritetsspråk och andra språk, som sagostunder på samiska och ukrainska, liksom finska, samiska och franska språkcaféer vid sidan av de språk- och nyhetscaféer som genomförs på svenska.

De många aktiviteterna har lockat barn och vuxna till biblioteken runt om i Umeå kommun. Stadsbibliotekets barn- och ungdomsavdelning har noterat att besöksantalet under höstens helger och lov varit så högt att det gränsat till vad lokaler och personalresurser klarat av att hantera. Sannolikt handlar det åtminstone delvis om ett gott rykte om verksamhetens höga kvalitet samt ökad synlighet i media. Verksamhetens satsning på kommunikation har medfört större uppmärksamhet, både vad gäller aktiviteter och verksamheten i övrigt.

Under året har medialt intresse rört såväl lyckade aktiviteter som särskilda satsningar. Ett exempel är Nallarnas natt på stadsbiblioteket, ett annat bibliotekens uppskattade utlåning av elväskor, framtagna i samarbete med landsbygdsprojektet SMALL, kommunens landsbygdsutvecklare samt energi- och klimatrådgivare. Även den återkommande aktiviteten Silent Book Club på Grubbekbiblioteket har uppmärksammats under året.

Det bibliotek som vid sidan av stadsbiblioteket synts mest i media är Ålidhemsbiblioteket, bland annat under årets World Cleanup Day och Banned Books Week. I mars firades den nybyggda entré som gjort biblioteket tillgängligare, dels genom att besökare inte behöver passera genom skolans entré, dels genom att Ålidhem tack vare ombyggnationen fått ett meröppet bibliotek. Den nya entrén med meröppet har bidragit till att nya besökare hittat till biblioteket. Publikrekord för Ålidhemsbiblioteket slogs en dag i maj då 140 besökare tog del av ett författarsamtal med Henrik Wahlström och Katrin Skogberg Wiren om psykisk ohälsa.

För förbättrad möjlighet att ta del av bibliotekens programutbud, oavsett geografisk placering eller personlig möjlighet att närvara, har biblioteket kompletterat sin utrustning för att kunna direktsända arrangemang online. Vid tillåtelse delas inspelningar även i efterhand på webben. På så sätt kan fler ta del av föreläsningar, författarsamtal och andra kulturarrangemang. Under 2024 har mer än 1 800 åskådare nyttjat möjligheten att ta del av arrangemang som streamats live och/eller tillgängliggjorts online i efterhand. Flest åskådare lockade Peter Sjölund med sin föreläsning Alla är vi valloner, med 375 i publiken, 80 online-åskådare live och ytterligare 609 som såg föreläsningen online i efterhand.

Ett annat sätt att öka olika människors möjlighet att ta del av bibliotekens utbud är att några bibliotek under året haft NPF-öppet. Före eller efter ordinarie öppettider har personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och deras anhöriga erbjudits att besöka biblioteket med anpassad, intrycksdämpad miljö.

Som en del i bibliotekens demokratifrämjande uppdrag har en fortbildning inom medie- och informationskunnighet (MIK) för bibliotekspersonal utarbetats och inletts i samarbete med Regionbibliotek Västerbotten. Syftet med fortbildningen är kompetens- och verksamhetsutveckling, för att kunna erbjuda medborgare bättre förutsättningar att ta del av det moderna medielandskapet, göra medvetna val och aktivt delta i samhällsutvecklingen.

En annan fortbildningsinsats har gjorts på en etablerad metod för högläsning och samtal i grupp, Shared Reading. Som certifierade läsledare erhåller medarbetare kompetens i att genomföra social läsning med en grupp som utforskar en text i ett gemensamt meningsskapande. Metoden kan komma till glädje i många sammanhang men är i synnerhet lämpligt för bibliotekens insatser inom Kriminalvården och med andra människor i känsliga eller socialt utsatta situationer.

Det etablerade samarbetet med Kriminalvården har fortlöpt under året, med medieförmedling och bibliotekarieledda samtalscirklar på Häktet Umeå och Anstalten Umeå. Biblioteksbusen har besökt Anstalten Sörbyn enligt överenskommelse, utöver bussens ordinarie turlista. Kriminalvården betalar för den biblioteksservice som kulturförvaltningen tillhandahåller.

Två av Umeås biblioteksmedarbetare har uppmärksammats nationellt under 2024. Ingalill Stenmark vid Sveriges depåbibliotek och lånecentral tilldelades ett pris "för framstående insatser på folkbiblioteksområdet" för att ha arbetat för likvärdig biblioteksservice inom bibliotekssverige. Monika Korp vid Ersbodabiblioteket utsågs till Årets läsombud för att ha utvecklat högläsning som metod med hjälp av bland annat teckenstöd och rekvisita för vuxna personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Umeå har även uppmärksammats för sin satsning på språkutveckling för små barn med funktionsnedsättningar inom projektet Bokstart och har bifallits fortsatta projektmedel, vilket endast görs vid utvecklingsinsatser som bedöms vara av nationellt intresse.

Sveriges depåbibliotek och lånecentral har bedrivit sitt nationella uppdrag med förmedling av artiklar och medier samt kompetenshöjande insatser och service kring fjärrlån, mediehantering och referensarbete för hela landets bibliotek.

Inom det ICLD-finansierade kommunala partnerskapet med distriktet Kajiado i Kenya har det återigen gjorts ömsesidiga besök under året. Projektets syfte är att stödja den demokratiska utvecklingen, i första hand genom framtagande och politisk stadfästelse av en strategisk plan för Kajiados första offentliga bibliotek som är under uppbyggnad.

Bibliotekens arbete avseende inriktningsmål och program

Inriktningsmål 2 – Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden:

Se Social hållbarhet, Fokusområde 1.

Social hållbarhet, Fokusområde 1 – Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden:

Folkbibliotek finns i flera stadsdelar och tätorter i kommunen. Biblioteken välkomnar besökare att vistas i en trygg miljö utan krav på konsumtion eller prestation, med möjlighet att delta i aktiviteter för barn och vuxna samt få kostnadsfri tillgång till dagstidningar och internet, böcker och andra medier för användning på plats eller hemlån. Flera bibliotek bjuder in ungdomar efter skoltid till aktiviteter för att erbjuda dem något att göra i ett ordnat sammanhang på en trygg plats.

Ett väl fungerande samarbete med ett flertal samarbetspartners som Fritid för alla och Rädda Barnen har fortsatt. Ett exempel är bokklubben Readers are Leaders som skapar goda relationer med barn och ungdomar som känner sig välkomna till biblioteket och får positiva läsupplevelser. Konceptet påbörjades på Ersboda och utökas med hjälp av UVTS-medel.

UVTS-medel har även bidragit till samtalsserien Demokrati och inkludering som inbjuder till en öppen dialog kring angelägna teman som rör människors liv i Umeå, exempelvis heder och hederskultur, rasism och antirasistiskt arbete i Umeå, och ickevåld som förändringskraft. Serien genomförs i samarbete med Folkuniversitetet och Vän i Umeå.

Genom FIKA-samarbetet (då Fritid, Integration och Kultur samverkar), med satsningen Vi talar om fritid, bjuds bland annat grupper från SFI in till bibliotek och andra verksamheter i kulturförvaltningen för att sänka trösklar och öppna dörrar för nya besökare och användare. Förebildsföreläsningar genomförs för att lyfta unga förebilder för unga, exempelvis skaparna av den hyllade samhälls- och kulturinriktade podcasten Galdem a talk.

Social hållbarhet, Fokusområde 3 – Barns uppväxtvillkor:

Vidareutvecklingen av bibliotekens arbete för och med barn och unga i enlighet med barnkonventionen fortgår. En tidsenlig användarundersökning för målgruppen barn, för att fånga upp och ta vara på målgruppens behov och önskemål, har tagits fram i samarbete med Regionbibliotek Västerbotten. Under våren genomfördes en enkätundersökning i olika format, med bildstöd för att ge fler barn möjlighet att själva svara vid Umeåregionens bibliotek. Undersökningen för barn planeras att genomföras vartannat år. Barn och unga har även möjlighet att lämna synpunkter och förslag löpande, både spontant och i organiserad form, exempelvis biblioteksråd i samarbete med berörd skola.

En stor del av biblioteksverksamheten vänder sig till barn och unga och till vuxna i deras närhet. Biblioteken samarbetar med barnhälsovården och förskolor för att nå fler vårdnadshavare. De flesta närbibliotek är placerade i direkt anslutning till grundskolor och samarbetar med skolorna på olika sätt för att främja barnen under både skoltid och fritid. Kulturen bedriver även Skolbiblioteksservice som är ett viktigt komplement för skolorna.

Många kostnadsfria aktiviteter för barn och unga genomförs av alla folkbibliotek och biblioteksbusen, sommar som vinter. Under 2024 riktades mer än 1 600, totalt 60 % av bibliotekens aktiviteter till barn och unga. Aktiviteterna varierar i format och upplägg. De främjar läsglädje och språkförståelse, är kunskapshöjande, förmedlar kulturupplevelser, uppmuntrar delaktighet och skapande. Denna sommar hade stadsbiblioteket feriearbetande ungdomar som jobbade med programverksamhet för barn. På närbiblioteken genomförs programverksamhet till stor del i egen regi men gärna i samarbete med Kulturskolan och andra samarbetspartners, när det lämpar sig och är möjligt.

Fortsatt samverkan med Salam Familj har inneburit att föräldralediga som nyligen anlänt till Sverige träffas på biblioteket för att samtala och läsa böcker för sina barn, vilket främjar såväl språk och läsning som social samvaro.

Social hållbarhet, Fokusområde 4 – Boende och bebyggelsemiljö:

Att ha tillgång till bibliotek i sin närhet underlättar möjligheten att ta del av det breda biblioteksutbudet. Under året har ett meröppet bibliotek tillkommit på Ålidhem och i Holmsund har biblioteket förberetts med nybyggd entré så att meröppet kan införas under 2025. Meröppet innebär att registrerade besökare får tillgång till biblioteket varje dag kl 06-22, även när det inte är bemannat.

Biblioteksbusen har som vanligt besökt ställen där det är långt till ett stationärt bibliotek, allt från Inneråträsk i norr till Norrbyn i Söder. Under sommaren tillkommer hållplatser i områden med många sommarstugor för att nå kommunens invånare där de finner sig.

Planering för ytterligare närbibliotek i Umeå pågår för att möta det ökade behovet av biblioteksservice i och med att Umeå växer.

Biblioteksstatistik

Besök och lån vid folkbiblioteken i Umeå	2024	2023	Förändring i %	Notering
Besök på minabibliotek.se	1 837 936	1 662 768	10,5 %	
Fysiska besök på biblioteken	1 186 190	1 116 829	6,2 %	
Totalt antal lån*	1 577 725	1 550 744	1,7 %	2,0 % exkl SBS
*Varav antal lån via SBS	108 678	110 545	-1,7 %	Lån till skolor
*Varav antal lån av barnmedia	1 004 429	968 993	3,7 %	63,7 % av alla
*Varav antal e-lån	38 782	49 929	-22,3 %	2,5 % av alla

2023–2024 har de digitala besöken ökat mer än de fysiska. Antal fysiska besök/invånare har likväl stigit från 8,3 till 8,8 och antal lån/invånare från 11,6 till 11,8.

Det minskade antalet e-lån beror på nödvändiga begränsningar i och med minskad möjlighet att skjuta till extra medel, vilket gjordes under pandemin och de närmast efterföljande åren.

Aktiviteter vid folkbiblioteken i Umeå	2024	2023	Förändring i %	Notering
Antal aktiviteter*	2 710	2 480	9,3 %	
*Varav för barn och unga	1 623	1 498	8,3 %	60 % % av alla
*Varav för personer med annat modersmål än svenska	294	284		11,3 % av alla
*Varav för personer med funktionsnedsättning	293			Ny uppgift 2024
*Varav för att öka den digitala kompetensen	253	307		9,7 % av alla
Totalt antal deltagare	44 177	39 624	11,5 %	+ 1 867 online

Antal deltagare avser fysiska deltagare. Under året har det tillkommit 1 867 online-åskådare, då personer kunnat ta del av arrangemang som streamats live och/eller tillgängliggjorts online i efterhand.

Kulturskolans verksamhet – sammanfattning perioden januari – december 2024

Kulturskolechefens sammanfattning

Året inleddes med att medarbetare och ledning arbetade med att ta fram aktiviteter för att konkretisera verksamhetens uppdrag för 2024. Arbetet med OSA-mål med handlingsplaner för verksamhetens tre enheter hade under året fokus på områdena återhämtning samt handlingsutrymme och kontroll.

Under våren beslutades om att införa ett Kulturlöfte i Umeå kommuns grundskolor, ett uppdrag som ålagts Kulturskolan att genomföra under 2025. Planeringsarbete och kommunikation inom och mellan förvaltningar och med externa kulturaktörer har under året genomförts.

I juni fattade kommunfullmäktige ett beslut om att Kulturskolan ska få egna lokaler vid Vasaplan, i fastigheten Nanna 5, fortsätta och utveckla verksamheten på Hamnmagasinet i samverkan med Fritid Unga samt även fortsatt bedriva verksamhet på Midgårdsskolan. Detta besked har resulterat i en rad projekt- och arbetsgrupper både internt i Kulturskolan samt under ledning av fastighetsförvaltningen.

Flytt beräknas under hösten 2026, arbetet med arkitekt är inlett och programhandlingar beräknas vara klara i slutet av mars 2025.

Kulturskolans verksamhetsbeskrivning

Kulturskolan arbetar med tre verksamhetsben; kursverksamhet, projekt och program i skolan samt öppen/riktad verksamhet. Då Kulturskolan arbetar läsårsvis är vårterminen den andra delen av verksamhetsåret. Under tertial 1 2024 har verksamhet genomförts enligt planering och uppdrag, i alla tre verksamhetsben.

Under tertial 2 har verksamheten fortsatt enligt planering med såväl kursverksamhet, som verksamhet i skolan och med sommarlovsaktiviteter. Bland annat avslutades under tertial 2 ett projekt i samarbete med Västangård skola och Kulturskolans dag genomfördes i slutet av maj.

Höstterminen har genomförts enligt plan i alla tre verksamhetsben. I det riktade arbetet har Kulturskolan utökat samverkan med anpassad grundskola på den nya skolan Carlslundskolan, där alla elever i anpassat högstadium deltagit i Kulturskolans verksamhet under skoltid.

Kulturskolans arbete avseende inriktningsmål och program

Inriktningsmål 2 – Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden:

Program för Social Hållbarhet – Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden, samt Umeå ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämlikt och jämställt som möjligt och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla:

Kulturskolans verksamhetschef representerar kulturförvaltningen i den kommunövergripande arbetsgruppen för programmet Umeå växer tryggt och säkert. För kulturskolans räkning innebär arbetet en utveckling av redan pågående aktiviteter såsom After School – lågtröskelverksamhet i samverkan med grundskola, bibliotek och fritid i prioriterade områden, samt Kultur för hälsa – samverkan med elevhälsa och grundskola där kulturaktiviteter används hälsofrämjande under skoltid.

Ett exempel från årets arbete i prioriterade områden är kulturskolans fördjupande projekt med skolor. Under våren arbetade lärare och pedagoger från kulturskolan med elever i högstadiet på Västangård skola på temat gemenskap, ett projekt som avslutades med vernissage på skolan i juni. Under läsåret 24/25 kommer alla klasser – från förskoleklass till åk 9 - på Ålidhemsskolan att skapa gemensamma textilkonstverk som kommer hänga i skolans matsal. Projektet på Ålidhem kretsar kring teman som samhörighet, gemenskap och tolerans. I båda projekten har elevrådet varit med och tagit fram tematiken för arbetet och grundskolans ledning har aktivt sökt samverkan med kulturskolan.

Kulturskolan, tillsammans med programavdelningen, driver sedan i augusti projektet KulturCrew, en arrangörsutbildning för unga, med stöd från fonden för social hållbarhet. Projektet har under hösten satts och planerats, med sikte mot våren 2025 och projektets första kulturarrangemang av och för unga i Umeå.

Social hållbarhet, Fokusområde 1 – Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden:

Kulturskolans riktade lågtröskelaktiviteter erbjuds under hela läsåret i de prioriterade nordöstra stadsdelarna. Återkommande och riktade aktiviteter erbjuds där inom musik/kör, dans, poesi och film. Under hösten 2024 startades även teatergrupp upp på Ersboda, i samverkan med Ersängsskolan. El Sistema-verksamheten på Ersboda fortsätter, nu på sitt 12 år. Under året fanns El Sistema på två grundskolor, där alla elever i förskoleklasser till årskurs tre deltar i musikundervisning med Kulturskolans lärare. Frivillig musikverksamhet erbjuds genom El Sistema till alla elever på Ersbodaskolorna; instrumentundervisning, orkesterverksamhet och kör.

Social hållbarhet, Fokusområde 3 – Barns uppväxtvillkor:

I april beslutade kulturnämnden om införandet av ett Kulturlöfte som kommer organiseras och administreras av Kulturskolan. Detta beslut innebär att alla elever i grundskolan garanteras minst en kulturaktivitet årligen under skoltid. Arbetet med att ta fram en plan för införandet av Kulturlöfte utgår från kommunens gemensamma demokratiarbete och kompensatoriska uppdrag, samt barnkonventionen, skollag och läroplan, och syftar till att ge alla elever samma tillgång till kommunens konst- och kulturutbud.

Social hållbarhet, Fokusområde 4 – Boende och bebyggelsemiljö:

Kulturskolan finns i alla grundskolor med kulturpedagogiska program och erbjuder kulturaktiviteter även till alla förskolor. Under loven samverkar vi med fritidshemmen över hela kommunen.

I samarbete med Studieförbundet, Bilda, Rädda Barnen och flertalet kulturföreningar möjliggör vi för barn från hela Umeå att ta del av vår verksamhet runt om i kommunen, över stadsdels- och kommundelsgränser. Under våren inleddes samarbete med BRIS i ett projekt som presenterades till årets upplaga av festivalen Höstljus. Elever från Mariehemsskolan byggde tillsammans med Kulturskolans konstpedagoger ett ljusverk som är placerat utanför BRIS lokaler i centrala Umeå.

Kulturskolans statistik

	2024	2023
Öppen verksamhet		
Totalt	6 350	6 305
Varav Skapande lördagar och andra öppna aktiviteter (familjer med barn upp till 7 år)	3 800	2 090
Varav besök på scenkonstföreställningar (ffa på biblioteken)	820	1 800
Varav lovaktiviteter	1 250	1 700
Varav riktade verksamheter	480	715
Verksamhet i skola och förskola		
Totalt	14 300	13 600
Varav kulturpedagogiska program	7 800	6 400
Varav scenkonstbesök	6 500	6 800
Varav El Sistema	280	280
Kursverksamheten		
Totalt	1 600	1 600
Totalt hela verksamheten	22 250 barn och unga	21 505 barn och unga

Programavdelningens verksamhet perioden januari – december 2024

Programchefens sammanfattning

Inom programavdelningens ledningsgrupp har gemensamma utvecklingsinsatser i Väven stått i fokus under 2024. Under året har bland annat en besökarundersökning avseende Väven genomförts vid två olika tillfällen. Analys och eventuella åtgärder presenteras under 2025.

Programavdelningens producenter har under året haft fortsatt projektansvar för kommunövergripande evenemangsuppdrag och har i samarbete med bland andra Visit Umeå genomfört såväl Olympiadagarna (maj, 2650 besökare) och Första advent (dec, 400 besökare). Utöver det har programavdelningen projektlett den internationella konferensen Cultural Summit (120 deltagare) samt en konsert inom ramen för ICORN/Fristadsprojektet (okt, 130 besökare). I vanlig ordning har avdelningen planerat och genomfört Medborgarceremoni (523 inbjudna, 90 deltagare) och Nationaldagsfirandet i Döbelns park (2000 besökare).

Utifrån utökad ram kopplat till Umeå växer tryggt och säkert (UVTS) har samarbetet med kulturorganisationen Selam fördjupats och under året har två arrangemang genomförts. Fler arrangemang har varit inplanerade men tyvärr ställts in på grund av hårdare visumregler för artister bosatta utanför Europa. Inom ramen för UVTS finns också en ambition att utöka samarbeten med föreningar som har fokus på integration och socialt ansvar, en rad kontakter är tagna under året, bland annat med stöd av Föreningsbyrån. Satsningar inom ramen för UVTS har också genomförts vid Kvinnohistoriskt museum med avsikt att tillgängliggöra museets verksamhet för nya, hittills underrepresenterade målgrupper. Ett initiativ till ny kulturfestival har tagits tillsammans med Visit Umeå. Syftet är att skapa en plattform för kulturlivet, initiera samarbeten med näringslivet, hitta samverkansmöjligheter med Vasa samt öka känslan av samhörighet och gemenskap till platsen Umeå. Ett antal identifierade kulturaktörer ingår i projektets referensgrupp och träffas återkommande. Genomförandet är planerat till augusti 2025, även detta en del av avdelningens UVTS-satsning.

Under året har programavdelningen i samarbete med övriga verksamheter i Väven planerat och genomfört ett firande för att uppmärksamma Väven 10 år, ett arrangemang som fick bra genomslag medialt.

Under 2023 tog konstverksamheten på uppdrag av kulturnämnden fram en förstudie till konstpolicy. Under hösten 2024 har ett igångsättningsbeslut för konstpolicy klubbats av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige och arbetet med policyn har inletts.

Programavdelningens verksamhetsbeskrivning

Under året fattades beslut att byta boknings- och planeringssystem. De senaste åren har avdelningens bokningsteam fått fler kommun- och förvaltningsövergripande produktionsuppdrag, vilket har skapat ett behov av ett digitalt arbetsverktyg mer anpassat till de förändrade arbetssätten. Överföring av data samt implementering av systemet Yesplan påbörjades under slutet av året och fortsätter in i 2025.

Under storhelger och sommartid är det vanligtvis uppehåll i uthyrningsverksamheten, men i sommar stod programavdelningen värd för Svenska folkdansringen och de årliga uppspelningarna för Zornmärkesutnämningar. Under samma period var Vävens backstageområde vid flertal tillfällen uthyrt för evenemang på Skeppsbron. Under juldagen arrangerades en konsert tillsammans med lokal klubbarrangör.

Under året är arbetet med byte av Vävens samtliga digitala skärmar färdigställt. Med anledning av detta har ett nytt publiceringsverktyg implementerats. Nytt årshjul för Vävens programkatalog (höst och vår) är framtagen för att programkatalogerna ska kunna lanseras så tidigt som möjligt vid säsongsstart.

Kultur för seniorer (KFS) har under året haft ett stort, varierat och mycket välbesökt programutbud. Publikciffrorna för digitala arrangemang ligger högt, sett till kommunens övriga digitala utbud. Den digitala satsningen är ett samarbete mellan KFS och stadsbiblioteket Väven Lär och ett antal program har även strömmats på flera bibliotek i Västerbotten. Under året har KFS arrangerat i Väven, Sävar, Holmsund, Hörnefors, Botsmark samt i centrala delar av Umeå.

Kommunhörnan har under året varit flitigt nyttjad av såväl föreningar som offentlig sektor, ytan har nyttjats 250 dagar av 46 olika utställare. Några exempel på utställare är: Seniorsorgeret, Kulturskolan, RISE, RFSL, Män för jämställdhet, Funktionsrätt Västerbotten samt Naturskyddsföreningen.

Konstverksamheten och Kvinnohistoriskt museum har haft ett bra utfall under året. I mars avslutades utställningen #metoo som under sin visningsperiod lockat över 30 000 besökare. Under T2 öppnade den nya utställningen I rikets hemliga tjänst och skapade både ett publikt och ett medialt intresse. Utställningen fick stor spridning i lokalpress och sociala medier samt 750 fysiska besök under öppningsdagen. Utställningen är producerad av Armémuseum Stockholm med lokala adapteringar samt tillägg från Region Västerbotten i samarbete med Folkrörelsearkivet. I det mindre utställningsrummet har två utställningar tagit plats. Utställningen Skratt och blodigt allvar, om feministiska serier, har under T1-T2 visats med anslutande aktiviteter bland annat i samarbete med Kulturskolan. I slutet av året öppnade ytterligare en ny utställning vid Kvinnohistoriskt museum Bukhoor – rökelsens väg. Utställningen behandlar ämnet rökelse, dess historia och kontext som ett kvinnligt hantverk samt berättelser om inflytelserika kvinnor från MENA-regionen. Även denna utställning har fått medial uppmärksamhet bland annat med ett inlägg i det SVT-producerade programmet Gokväll.

Besökarundersökning genomförd vid Kvinnohistoriskt museum uppvisar en ökning av barn och unga som besökt museet under året vilket kan kopplas till museets satsning på ålderskategorin bland annat i form av det pedagogiska spåret Spionmysteriet i anslutning till utställningen I rikets hemliga tjänst.

Under året har Umeå konsthall visat tre utställningar. Året inleddes med Fredrik Lindqvists utställning Berättelsen som aldrig tar slut. I juni öppnade utställningen Hej Konsten! – konstinköp under 10 år med ett urval av några av de senaste 10 årens tillskott i den kommunala konstsamlingen. Jubileumsutställningen var en del av Umeå konsthall och

Vävens 10-årsfirande. I oktober öppnade utställningen Svart sol, Ingela Johansson. Under T3 har konstverksamheten i vanlig ordning tillsammans med Gator och parker planerat och genomfört arrangemanget Höstljus.

Under året har programverksamhet skett i anslutning till samtliga utställningar i såväl Umeå konsthall som på Kvinnohistoriskt museum. Visningsverksamheten fortsätter utvecklas som ett samarbete internt inom musei-och konstenheten. Ytterligare exempel på detta samarbete är invigningen av Lisa Ewalds muralmålning på Kvinnohistoriskt museum där de inkorporerade nålfiltsverken ingår i kommunens konstsamling. Konstverksamheten har under året avslutat 24 gestaltningsuppdrag.

Programavdelningens arbete avseende inriktningsmål och program

Inriktningsmål 2 – Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden:

Se nedan, program för social hållbarhet fokusområde 1.

Program för Social Hållbarhet – Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden, samt Umeå ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämlikt och jämställt som möjligt och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla:

Social hållbarhet, Fokusområde 1 – Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden:

Kultur för seniorer fortsätter stärka samarbetet med nationella minoriteter samt upprätta kontakter med föreningar och nyckelpersoner inom övriga minoritetsgrupper med målet att arrangera för alla. Som ett exempel genomfördes under T2 ett samarbete mellan stadsbiblioteket, ABF Västerbotten och kommunens samiska minoritetssamordnare i ett författarsamtal med Elin Anna Labba. Utöver det har det under året genomförts flera arrangemang på finska och meänkieli.

Det långsiktiga samarbetet med kulturföreningen Selam möjliggör ett bredare utbud av musik i Väven vilket hoppas tilltala nya målgrupper och stärka bilden av att Väven är ett kulturhus för alla.

I linje med Kvinnohistoriskt museums ambition att söka nya målgrupper har museets ombyggnation av ny entrélösning färdigställts. Tydligare besöksvägledning av museets placering i Väven har legat till grund för förändringarna.

Genom den nya utställningen Bukhoor- rökelsens väg har Kvinnohistoriskt museum sökt nya målgrupper med fokus på unga med kopplingar till MENA-regionen. Med stöd av UVTS-medel har målgruppsspecifika samarbeten och workshops planerats för att bredda museets publika erbjudande med fortsatt tillämpning under 2025.

Under året har såväl konstverksamheten som Kvinnohistoriskt museum fortsatt sin satsning på att erbjuda syntolkade visningar för att nå fler målgrupper och tillgängliggöra verksamheterna.

Social hållbarhet, Fokusområde 3 – Barns uppväxtvillkor:

Under året beviljades Kulturskolan och programavdelningen medel för arrangörsutvecklingsprojektet KulturCrew. Under året har ramverket för projektet byggts upp med personer, roller, ansvarsfördelning och tidplan. Det praktiska arbetet beräknas inledas under början av 2025.

Kvinnohistoriskt museums satsningar på målgruppen barn och unga har gett resultat under året. Utfallet för museets satsning på skolpedagogik och test inom ramen för Kulturlöftet har inneburit 32 utförda skolprogram med cirka 750 deltagande barn och unga. Inom museets offentliga programverksamhet har 17 program av 39 haft inriktning barn och unga. Över 554 spionmysterier, pedagogisk aktivitet riktat till barn, har under året genomförts kopplat till museets utställning I riket hemliga tjänst.

Inom konstverksamheten har skolpedagogiken inneburit 45 genomförda skolprogram med 981 deltagare. 30 av dessa aktiviteter har varit uppsökande verksamhet utanför Vävens lokaler.

Inom ramen för Kulturlöftet har uppstart- och planeringsmöten genomförts för att säkra implementeringen av satsningen 2025.

Social hållbarhet, Fokusområde 4 – Boende och bebyggelsemiljö:

Med fokus på att utveckla Väven som mötesplats har ett gediget arbete med utformandet av den nya scenen Kajscenen pågått under året. Ny scen och ny scenteknik är installerad med ljudmöjligheter anpassat för lokalen. Under året har Kajscenen, utöver konsertlokal, också nyttjats av externa aktörer såsom SVT och Umeå universitet. Utvecklingen av Kajscenen har också inneburit att ta fram nya lösningar för bokning av lokalen så att den går att använda även dagar eller kvällar då Vävenscenen är bokad. Under året har ny prissättning för lokalen arbetats fram och det finns idag ett tydligt ökat intresse för bokningar av konserter på Kajscenen.

Konstverksamheten har under året arbetat vidare med sin nya rutin för riktning av konstinvesteringar till större gestaltningar i samarbete med konstkonsulter. Detta med fokus på icke-centrala delar av kommunen, utomhusmiljöer och målgruppen barn och unga.

Programavdelningens statistik, 2024

	2024	2023
Antal besök Kvinnohistoriskt museum	45 288	45 566
Antal pedagogiska program/visningar/workshops KHM	288	135
Antal deltagare vid programaktiviteter *	3 561	
Antal digitala program *	2	
Antal digitala tittare *	206	
Antal besök Umeå konsthall	21 195	18 787
Antal pedagogiska program/visningar/workshops	149	148
Antal deltagare *	2 270	
Antal publik Kultur för Seniorer	9 907	10 905
Antal arrangemang	89	107
Antal digitala program *	13	
Antal digitala tittare *	1 940	
Antal bokningar av samtliga uthyrningsbara lokaler i Väven	1 202	931
Antal offentliga bokningar med kulturellt innehåll i Väven	986	772
Antal bokningar Kajscenen *	116	
Antal bokningar Vävenscenen	129	133

*Nya kategorier som vi ämnar mäta framöver är bland annat våra satsningar på streaming/digitala program samt antal programaktiviteter kopplat till den ”nya” Kajscenen.

Vi kan också dra analys att satsningarna på Kajscenen i viss mån har påverkat statistiken för Vävenscenen. Kajscenen fungerar som en mellanstor scen där Vävenscenen tidigare kan ha upplevts vara för stor alternativt för liten för vissa typer av konserter. Kajscenen är ett bra komplement.

Kulturförvaltningen – Personalrapport perioden januari – december 2024

Kompetensförsörjning

Inom kulturförvaltningen finns inga generella akuta kompetensförsörjningsutmaningar. På befattningsnivå finns ett fåtal utmaningar som hanteras bland annat genom en aktiv personalplanering med utökade anställningar samt kompetensutveckling.

Bibliotek:

Inom biblioteken har ett samlat behov av vikarier lett till ett antal inkonverterade medarbetare. Detta i sin tur har lett till en ökad intern rörlighet å ena sidan men samtidigt har inga externa rekryteringar skett.

Kulturskolan:

Inom kulturskolan fortsätter det vara utmanande att rekrytera vissa instrumentlärare för de instrument som har färre utövare. Undervisning planeras om och fördelas på befintliga lärare som får högre tjänstgöring för att bemöta detta. Under året har ny enhetschef rekryterats.

Program:

Inom programavdelningen har en rekrytering genomförts för förstärkning till kultureception och vaktmästeri.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Inom kulturförvaltningen sker arbetsmiljöarbetet med en god systematik och verksamheterna tar utgångspunkt i de framarbetade OSA-målen (Organisatorisk och Social Arbetsmiljö) där uppföljning och planering sker tillsammans med medarbetare.

Sammantaget har verksamheterna fokuserat på arbete kring återhämtning, handlingsutrymme samt trygghet och säkerhet.

Samtliga chefer och skyddsombud har också genomgått steg ett av förvaltningens fördjupade arbetsmiljöutbildning i slutet av augusti.

Måluppfyllelse personalpolitiska mål

Verksamhetens totala sjukfrånvaro möter målvärdet för 2024 (helår) på låga 4,4%. Under inledningen av året redovisas en något högre andel virussjukdomar (korttidsfrånvaro) vilket påverkar andelen långtidsfriska även om den totala korttidsfrånvaron ligger på låga 2,0 procent.

Resultatmått	Målvärde 2024	Utfall 2024			Utfall 2023		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro, totalt i procent av anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	5,5	5,4	2,9	4,6	6,8	5,0	6,2
Andel långtidsfriska (%)	70	63	77	68	60	75	65
Andel heltidsanställda (%)	82	82	78	81	77	79	78
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	100	86	78	82	100	100	100
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	100	100	100	100	100	100	100
Medarbetarenkäten, medelvärde	5,0	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,0

Kulturförvaltningen - Ekonomirapport för perioden januari-december 2024

	Budget 2024	Utfall 2024	Budget- avvikelse 2024	Utfall 2023	Budget- avvikelse 2023	Prognos vid rapport jan-aug 2024	Prognos- avvikelse
Nämnds- verksamhet	-1,0	-1,1	-0,2	-0,9	0,1	-1,1	0,0
Stab	-5,0	-4,2	0,8	-3,7	0,8	-4,2	0,0
Stöd till föreningar festivaler och studieförbund	-32,1	-31,8	0,3	-31,9	-0,1	-32,1	0,3
Kulturskola	-39,2	-40,0	-0,8	-37,7	-0,5	-39,4	-0,6
Bibliotek	-63,9	-63,9	0,0	-60,6	0,5	-64,4	0,5
Program	-25,2	-25,0	0,2	-24,4	-0,8	-25,2	0,2
Verksamhetens nettokostnad	-166,4	-166,0	0,4	-159,2	0,0	-166,4	0,4

Kulturnämnd

Budgetavvikelse 0,4mnr.

Nämndsverksamhet

Utfallet uppgick till –1,1 mnr, en avvikelse från budget med –0,2 mnr. Den största orsaken till avvikelsen är att politikerarvodena har varit högre än budget.

Stab

Utfallet uppgick till –4,2 mnr en budgetavvikelse på 0,8 mnr.

Största anledningen till budgetavvikelsen är den vakans på kulturdirektörstjänsten som funnits 8 av 12 månader. Vakansen möjliggjorde bland annat att en satsning kopplat till kulturkonferensen Cultural summit i maj kunde genomföras.

Stödet till föreningar festivaler och studieförbund

Utfallet uppgick till –31,8 mnr, en avvikelse från budget med 0,3 mnr. Orsak till avvikelsen är framför allt att det bidrag som kulturnämnden beslutade om 2022 gällande verksamhetsanpassningar i Kulturmejeriet på 250 tkr ej har utbetalats och kan ej fortsätta periodiseras enligt gällande redovisningsregler. Utvecklingsstödet/tillfälliga kulturarrangemang avvek från budget med cirka 0,1 mnr.

Kulturskola

Utfallet uppgick till –40,0 mnkr, en avvikelse från budget med –0,8 mnkr. Orsaker till avvikelsen är personalkostnader cirka –0,4 mnkr, en viss övertalighet har funnits under året. Personalrelaterade kostnader (arbetsmiljö, kompetensutveckling, intern representation), verksamhetskostnader (öppen verksamhet, kulturbussen, inköp av scenkonst, statsbidrag) och övriga driftskostnader avvek från budget med cirka –0,4 mnkr. Jämfört med årsprognosen i T2 så försämrades resultatet med –0,6 mnkr vilket framför allt kan härledas till personalkostnader.

Bibliotek

Utfallet uppgick till –63,9 mnkr, en budget i balans. Personalkostnaderna avvek från budget med –0,6 mnkr då en viss övertalighet finns inom biblioteket kopplat till bland annat minskade statsbidrag. Personalrelaterade kostnader, programverksamheten samt statsbidrag 0,6 mnkr. Jämfört med årsprognosen i T2 så förbättrades resultatet med 0,5 mnkr vilket framför allt kan härledas till media, program och övriga driftskostnader.

Program

Utfallet uppgick till –25,0 mnkr, en avvikelse från budget med 0,2 mnkr. Personalkostnaderna avvek från budget med cirka –0,4 mnkr då en viss övertalighet finns inom programavdelningen. Förbrukningsinventarier och bevakning av Väven samt övriga driftskostnader inom programavdelningen avvek med cirka –0,1 mnkr från budget. Uthyrning av Vävens scener och lokaler, biljetthantering, biljettförsäljning till egna arrangemang och marknadsföring har tillsammans avvikit från budget med 0,7 mnkr. Jämfört med årsprognosen i T2 så förbättrades resultatet med 0,2 mnkr vilket kan härledas till utyrning av Vävens scener och lokaler, biljetthantering, biljettförsäljning till egna arrangemang och marknadsföring.

Investeringar

Nämnd (mnr med en decimal)	Budget 2024	Utfall 2024	Budget-avvikelse 2024	Utfall 2023	Prognos vid rapport jan-aug 2024	Prognos-avvikelse
Reinvestering kulturverksamhet	-3,1	-3,1	0,0	-4,2	-3,1	0,0
Konstinköp	-2,2	-1,5	0,7	-1,4	-1,9	0,4
Obbola bibliotek inventarier/teknik	-2,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0
Verksamhetens nettoinvesteringar	-7,3	-4,6	2,7	-5,6	-5,0	0,4

Investeringsutfallet uppgick till -4,6 mnr, en avvikelse från budget med 2,7 mnr. Största orsaken till avvikelsen beror på att bygget av ett nytt bibliotek i Obbola är senarelagt och de avsatta medlen på -2,0 mnr därför inte nyttjats. Konstinköpen avvek från budget med 0,7 mnr.

Jämfört med tertial 2 avvek utfallet från budget med 0,4 mnr mer än prognosen. Orsaken till det var inköp av konst. I takt med att antalet gallerier i Umeå minskar samtidigt som efterfrågan från verksamheterna ökar, blir det alltmer utmanande att hinna köpa in konst i den takt som behövs .

Kulturnämndens rapport till KS, januari – december 2024

Verksamhetsrapport

Umeå kommun har tagit emot utmärkelsen Årets jazzkommun 2023 av föreningen Svensk Jazz.

Kulturförvaltningen arrangerade i maj konferensen Umeå Cultural Summit som en uppföljning av kulturhuvudstadsåret 2014.

Sveriges officiella biblioteksstatistik visar att Umeå fortsätter att ha en av landets ledande folkbiblioteksverksamheter med många besök, utlån och välbesökta aktiviteter för sina invånare. Utvecklingen har under 2024 varit fortsatt positiv.

Under våren beslutades om att införa ett Kulturlöfte i Umeå kommuns grundskolor, ett uppdrag som ålagts Kulturskolan att genomföra med början under 2025. Planeringsarbete och kommunikation inom och mellan förvaltningar och med externa kulturaktörer har påbörjats.

Programavdelningen har under året fortsatt haft ansvar för kommunövergripande evenemangsuppdrag och har, i samarbete med fritidsförvaltningen, Visit Umeå och SOK (Sveriges olympiska kommitté) planerat och genomfört arrangemang under Olympiadagarna (2 650 deltagare). Utöver det har programavdelningen i vanlig ordning planerat och genomfört Medborgarceremoni (523 inbjudna, 90 deltagare) och Nationaldagsfirandet (2000).

Konstverksamheten har på uppdrag av kulturnämnden tagit fram en förstudie för konstpolicy. KF har fattat beslut om att ta fram en kommunövergripande konstpolicy.

Inom ramen för kommunfullmäktiges uppdrag om fristadsarbetet i samarbete med ICORN har ny fristadsgäst anlänt till Umeå. Kulturnämnden och förvaltningen var representerade på ICORN General Assembly.

Utöver det årliga verksamhetsstödet på drygt 32 miljoner kr till föreningar, festivaler och studieförbund har kulturnämnden fördelat stöd om drygt 1,5 miljoner kr för olika kulturella evenemang.

Umeå växer tryggt och säkert

Bibliotek finns i flera stadsdelar och välkomnar besökare att vistas i en trygg miljö utan krav på konsumtion eller prestation, med möjlighet att delta i aktiviteter för barn och vuxna samt få kostnadsfri tillgång till dagstidningar och internet, böcker och andra medier för användning på plats eller hemlån.

Ett väl fungerande samarbete med ett flertal aktörer som Rädda Barnen och Fritid för alla fortsätter för att skapa goda relationer med barn och ungdomar så att de känner sig välkomna till biblioteket. Genom FIKA-samarbetet (Fritid, Integration och Kultur samverkar),

med satsningen Vi talar om fritid, bjuds bland annat grupper från SFI in till bibliotek och andra verksamheter i kulturförvaltningen för att sänka trösklar och öppna dörrar för nya besökare och användare. Samtalsserien Demokrati och inkludering inbjuder alla till en öppen dialog kring angelägna teman som rör människors liv i Umeå, exempelvis rasism och antirasistiskt arbete i Umeå. Serien görs i samarbete med Folkuniversitetet och Vän i Umeå.

För Kulturskolans räkning innebär arbetet en utveckling av redan pågående aktiviteter som After School – lågtröskelverksamhet i samverkan med grundskola, bibliotek och fritid i prioriterade områden, samt Kultur för hälsa – samverkan med elevhälsa och grundskola där kulturaktiviteter används hälsofrämjande under skoltid. Återkommande och riktade aktiviteter erbjuds där inom musik/kör, dans, poesi och film. Under hösten 2024 startas även teatergrupp upp på Ersboda, i samverkan med Ersängsskolan. El Sistema-verksamheten på Ersboda fortsätter.

Programavdelningens samarbete med kulturorganisationen Selam har fördjupats och planering för kommande evenemang i december pågår. Kvinnohistoriskt museum arbetar för att kunna tillgängliggöra museets verksamhet för nya, hittills underrepresenterade unga målgrupper.

Kulturnämnden och kulturförvaltningens arbete och bidrag till Umeå växer tryggt och säkert kommer att presenteras på den nationella konferensen Folk o Kultur i Eskilstuna 5 – 7 februari 2025.

Vasa

Tillsammans med Visit Umeå arbetar programavdelningen fram en projektplan för att lansera en ny kulturfestival med syfte att skapa en plattform för kulturlivet, initiera samarbeten med näringslivet, hitta samverkansmöjligheter med Vasa samt öka känslan av samhörighet och gemenskap till platsen Umeå.

Bibliotekets statistik

Besök och lån vid folkbiblioteken i Umeå	2024	2023	Förändring i %	Notering
Besök på minabibliotek.se	1 837 936	1 662 768	10,5 %	
Fysiska besök på biblioteken	1 186 190	1 116 829	6,2 %	
Totalt antal lån*	1 577 725	1 550 744	1,7 %	2,0 % exkl SBS
*Varav antal lån via SBS	108 678	110 545	-1,7 %	Lån till skolor
*Varav antal lån av barnmedia	1 004 429	968 993	3,7 %	63,7 % av alla
*Varav antal e-lån	38 782	49 929	-22,3 %	2,5 % av alla

2023–2024 har de digitala besöken ökat mer än de fysiska. Antal fysiska besök/invånare har likväldigt stigit från 8,3 till 8,8 och antal lån/invånare från 11,6 till 11,8.

Det minskade antalet e-lån beror på nödvändiga begränsningar i och med minskad möjlighet att skjuta till extra medel, vilket gjordes under pandemin och de närmast efterföljande åren.

Aktiviteter vid folkbiblioteken i Umeå	2024	2023	Förändring i %	Notering
Antal aktiviteter*	2 710	2 480	9,3 %	
*Varav för barn och unga	1 623	1 498	8,3 %	60 % av alla
*Varav för personer med annat modersmål än svenska	294	284		11,3 % av alla
*Varav för personer med funktionsnedsättning	293			Ny uppgift 2024
*Varav för att öka den digitala kompetensen	253	307		9,7 % av alla
Totalt antal deltagare	44 177	39 624	11,5 %	+ 1 867 online

Antal deltagare avser fysiska deltagare. Under året har det tillkommit 1 867 online-åskådare, då personer kunnat ta del av arrangemang som streamats live och/eller tillgängliggjorts online i efterhand.

Kulturskolans statistik

	2024	2023
Öppen verksamhet		
Totalt	6 350	6 305
Varav Skapande lördagar och andra öppna aktiviteter (familjer med barn upp till 7 år)	3 800	2 090
Varav besök på scenkonstföreställningar (ffa på biblioteken)	820	1 800
Varav lovaktiviteter	1 250	1 700
Varav riktade verksamheter	480	715
Verksamhet i skola och förskola		
Totalt	14 300	13 600
Varav kulturpedagogiska program	7 800	6 400
Varav scenkonstbesök	6 500	6 800
Varav El Sistema	280	280
Kursverksamheten		
Totalt	1 600	1 600
Totalt hela verksamheten	22 250 barn och unga	21 505 barn och unga

Programavdelningens statistik

	2024	2023
Antal besök Kvinnohistoriskt museum	45 288	45 566
Antal pedagogiska program/visningar/workshops KHM	288	135
Antal deltagare vid programaktiviteter *	3 561	
Antal digitala program *	2	
Antal digitala tittare *	206	
Antal besök Umeå konsthall	21 195	18 787
Antal pedagogiska program/visningar/workshops	149	148
Antal deltagare *	2 270	
Antal publik Kultur för Seniorer	9 907	10 905
Antal arrangemang	89	107
Antal digitala program *	13	
Antal digitala tittare *	1 940	
Antal bokningar av samtliga uthyrningsbara lokaler i Väven	1 202	931
Antal offentliga bokningar med kulturellt innehåll i Väven	986	772
Antal bokningar Kajscenen *	116	
Antal bokningar Vävenscenen	129	133

*Nya kategorier som vi ämnar mäta framöver är bland annat våra satsningar på streaming/digitala program samt antal programaktiviteter kopplat till den ”nya” Kajscenen.

Nämndens grunduppdrag

Kulturnämnden	Bedömning av nämndens grunduppdrag
Nämndens grunduppdrag i sin helhet	I hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Kulturnämndens bedömning är att grunduppdrag i hög grad är uppfyllt. Som framgår av verksamhetsbeskrivningen med tillhörande statistik har verksamheterna väl levererat i enlighet med såväl fullmäktiges som nämndens planer och uppdrag.

Verksamheten har till detta bedrivits med god ekonomisk hushållning inom tilldelade ekonomiska ramar.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

Biblioteken har bibehållit sin starka ställning och ökat såväl besökare som utlåning under 2024. De digitala besöken på bibliotekets hemsida, minabibliotek.se har en kraftig ökning på mer än 10 %.

Kulturskolan gör även 2024 ett rekordår med aktiviteter och program för mer än 22 000 barn och unga.

Antalet kulturella program i Väven har en kraftig ökning till nästan 1 000 programpunkter under 2024. Kvinnohistoriskt museum har fortsatt en stark besökartrend. Besöken i konsthallen har ökat väsentligt under 2024.

Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige

Samtliga uppdrag genomförda.

Uppdrag	Status, jan – dec	Motivering/kommentar
Uppdrag 2021:8 (Förhindra att skattemedel används på ett felaktigt sätt.	Genomfört	Rutiner och åtgärder rapporterade till kulturnämnden i augusti.
Uppdrag 2022:9 (Långsiktiga lokaler till kulturskolan)	Genomfört	Rapport presenterad för tekniska nämnden och kulturnämnden. Projekt uppstartat för programarbete.
Uppdrag 2023:1 (Omställning för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar	Genomfört	Analys och framtagande av underlag genomfört. Redovisat i kulturnämnd
Uppdrag 2023:2 (Samarbete över förvaltnings- och nämndsgränser)	Genomfört	Flertal överskridande samarbeten finns inom de olika verksamhetsområdena

Personalrapport

Nämndens arbete för att nå personalpolitiska mål

Kulturnämnden	Bedömning av nämndens arbete med personalpolitiska mål
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	Delvis uppnått
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	Uppnått
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	Uppnått

Åtgärder och viktig utveckling/viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare (mål 5)

Kulturnämnden har inga generella akuta kompetensförsörjningsutmaningar. På befattningsnivå inom Kulturskolan finns ett fåtal enskilda befattningar vars utmaningar bland annat hanteras genom en aktiv personalplanering med utökade anställningar samt kompetensutveckling.

Biblioteken verkar för intern rörlighet mellan verksamheter genom att inkonverterade arbetstagare planeras till vakanta tjänster. Vid genomförd sommarrekrytering vittnar biblioteken om god tillgång på kandidater.

En indikator för verksamhetens attraktivitet är att mäta totalt värde för medarbetarenkäten där kulturförvaltningens totala värde skall överstiga kommunens övergripande totala värde. Det totala värdet för medarbetarenkäten signalerar medarbetarnas sammantagna uppfattning av kulturförvaltningen som arbetsgivare. Resultatet från 2024 års medarbetarenkät ger 5,0 i medelvärde på kommunövergripande nivå där kulturnämndens medelvärde är 5,1. Därmed är det mätbara målet för attraktivitet uppnått.

Ledarskap (mål 6)

Samtliga chefer inom kulturnämnden har fortsatt färre medarbetare än 30. Nämndens chefer bedöms ha goda förutsättningar till ett aktivt närvarande ledarskap. Cheferna vittnar även om ett ökat stöd från HR vilket ytterligare förbättrar chefernas möjligheter till ett närvarande, engagerat ledarskap. Kulturnämndens mål är även att medelvärdet för ledarskap i medarbetarenkätens resultat ska vara högre än det kommunövergripande resultatet för ledarskap. På kommunövergripande nivå visar 2024 års medarbetarenkät på

området ledarskap ett värde om 4,9 där kulturnämndens resultat för området ledarskap visar ett värde om 5,0. Således är det mätbara målet för ledarskap uppfyllt.

Friskfaktorer (mål 7)

Kulturnämnden har ett pågående arbete kring aktiv rehabilitering som syftar till att stärka dialog mellan medarbetare och chef. Förvaltningen har ett gott och systematiskt arbetsmiljöarbete som stärker samtliga medarbetares och chefers förutsättningar till en god arbetsmiljö. Nämnden följer också arbetet med tidiga insatser med god systematik i nära dialog mellan HR och ansvariga chefer. En god mötesstruktur och genomförda arbetsplatsträffar säkerställer också att organisationen upplevs som transparent och rättvis samtidigt som medarbetarna erbjuds goda möjligheter till delaktighet och inflytande i både planering och uppföljning.

Det mätbara målet för sjukfrånvaro skall understiga fjolårets sjukfrånvaro. Målvärdet för 2024 är satt till 5,5% total sjukfrånvaro. Det sammantagna ovan beskrivna arbetet med kulturnämndens friskfaktorer kan delvis mätas i sjukfrånvaro, där 2024 års sammantagna sjukfrånvaro understiger fjolårets sjukfrånvaro. Därmed är det mätbara resultatet för friskfaktorer uppnått.

Resultatmått	Målvärde 2024	Utfall 2024			Utfall 2023		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro, totalt i procent av anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	5,5	5,4	2,9	4,6	6,8	5,0	6,2
Andel långtidsfriska (%)	70	63	77	68	60	75	65
Andel heltidsanställda (%)	82	82	78	81	77	79	78
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)	100	86	78	82	100	100	100
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)	100	100	100	100	100	100	100
Medarbetarenkäten, medelvärde	5,0	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,0

Ekonomirapport

Händelser av väsentlig betydelse som har påverkat nämndens ekonomi

Kulturnämnden har inte haft några händelser av väsentlig betydelse som påverkat nämndens ekonomi.

Budgetavvikelse, utfall i år och föregående år

(mnkr med en decimal)	Budget 2024	Utfall 2024	Budget-avvikelse 2024	Utfall 2023	Budget-avvikelse 2023	Prognos vid rapport jan-aug 2024	Prognos-avvikelse
Verksamhetens intäkter	20,2	23,3	3,1	24,0	1,6	22,8	0,5
Verksamhetens kostnader	-186,6	-189,3	-2,6	-183,2	-1,6	-189,2	-0,1
Verksamhetens nettokostnad	-166,4	-166,0	0,4	-159,2	0,0	-166,4	0,4

Resultatet för 2024 visar på en budgetavvikelse på 0,4 mnkr. Resultatet föregående år var 0,0 mnkr.

Kostnadsutfallet uppgick till –189,3 mnkr, en avvikelse från budget med – 2,6 mnkr. Personalkostnaderna avvek från budget med cirka -0,6 mnkr trots att kulturdirektörstjänsten inte var tillsatt under stora delar av året. Det har under året funnits en viss övertalighet inom verksamheterna. Övriga avvikelser består av kostnader kopplat till kulturkonferensen Cultural summit i maj –0,7 mnkr. Projektet KulturCrew, som beviljades medel ur utvecklingsanslaget för social hållbarhet har inte budgeterats 2024, vilket medfört en avvikelse på kostnaderna med –0,4 mnkr. De statsbidragsfinansierade verksamheternas kostnader (Sveriges Depåbibliotek och Lånecentral och Skapande skola) avvek från budget med cirka –0,4 mnkr. Övriga drifts- och verksamhetskostnader avvek från budget med –0,5 mnkr.

Jämfört med tertial 2 avvek kostnaderna från budget med –0,1 mnkr mer än prognosen.

Intäktsutfallet uppgick till 23,3 mnkr, en avvikelse från budget med 3,1 mnkr. Intäkterna på Väven för uthyrning, biljetthantering och biljettförsäljning till egna arrangemang avvek från budget med 1,0 mnkr. Intäkter från de statliga verksamheterna och projekten avvek från budget med 0,7 mnkr, bidraget till KulturCrew avvek på samma sätt som kostnaderna från budget med 0,4 mnkr. Övriga ej budgeterade intäktskrav på 1,0 mnkr utgjordes av bidrag till finansiering av kulturkonferensen Cultural summit i maj och fristadskonsert i samband med

det nationella nätverksmötet i oktober, skadeståndsansättning för ej återlämnade böcker, övriga hyresintäkter samt försäljning.

Jämfört med tertial 2 avvek intäkterna från budget med 0,5 mnkr mer än prognosen. Största orsaken till detta var statsbidrag och intäkterna kopplat till arrangemang i Väven.

Investeringar

(mnkr med en decimal)	Budget 2024	Utfall 2024	Budget-avvikelse 2024	Utfall 2023	Prognos vid rapport jan-aug 2024	Prognosavvikelse
Verksamhetens nettoinvesteringar	-7,3	-4,6	2,7	-5,6	-5,0	0,4

Investeringsutfallet uppgick till -4,6 mnkr, en avvikelse från budget med 2,7 mnkr. Största orsaken till avvikelsen berodde på att bygget av ett nytt bibliotek i Obbola är senarelagt och de avsatta medlen på -2,0 mnkr därför inte nyttjades. Konstinköpen avvek från budget med 0,7 mnkr.

Jämfört med tertial 2 avvek utfallet från budget med 0,4 mnkr mer än prognosen. Orsaken till det var inköp av konst, i takt med att antalet gallerier i Umeå minskar samtidigt som efterfrågan från verksamheterna ökar, blir det alltmer utmanande att hinna köpa in konst i den takt som behövs

Ombudgetering av investeringar

Kulturnämnden föreslår att investeringsmedlen för nytt bibliotek i Obbola (inventarier, teknik) på -2,0 mnkr ombudgeteras till år 2027 då bygget av biblioteket i Obbola förväntas vara klart.

Flyktingmottagning från Ukraina

Kulturnämnden har inte haft några extra kostnader utifrån kriget i Ukraina.

Redovisning av externa utförare av väsentlig betydelse

Kulturnämnden har ingen verksamhet av väsentlig betydelse som bedrivs av extern utförare.

Redovisning av avtalssamverkan av väsentlig betydelse

Kulturnämnden har inte haft några väsentliga förändringar av den avtalssamverkan som sker inom ramen för Umeåregionens biblioteksverksamhet.

Tjänsteskrivelse

2025-01-07

Kulturnämnden

Diarienumr: KU-2023/00057

Internkontrollplan 2024 - Uppföljning**Förslag till beslut**

Kulturnämnden beslutar

att godkänna uppföljning av internkontrollplan tertial 3, 2024

att den interna styrningen och kontrollen tertial 3, 2024 är tillräcklig

Ärendebeskrivning

Den av kulturnämnden fastställda internkontrollplanen skall följas upp och återspeglas i anslutning till tertialrapporter respektive årsbokslut.

Kommunfullmäktige har fastställt riktlinjer för intern styrning och kontroll vars handledning har fastställts av kommunstyrelsen.

Syftet med internkontrollplanen som hjälpmedel är att nämnden med rimlig säkerhet uppnå de av kommunfullmäktige fastställda målen och verksamhetskraven.

Nämnderna har enligt kommunallagen (6 kap 7§) det yttersta ansvaret inom sitt verksamhetsområde att se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att den fungerar på ett betryggande sätt

Beslutsunderlag

Internkontrollplan 2024

Beredningsansvariga

Leif Mårtensson

Beslutet ska skickas till

KS Diarium

Jenny Skarstedt
KulturdirektörLeif Mårtensson
Ledningskoordinator

Internkontrollplan 2024

Risikanalys

Verksamhet: Kulturnämnden
Upprättad: 2023-10-26

Steg 1 - Riskinventering			Steg 2 - Riskvärdering			
Kontrollområde	Identifierad risk (Tänk även på möjligheter, eller vilken risk vi får om vi inte tar chansen att fånga en möjlighet)	Nr	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Rekommenderad riskhantering
Ekonomi	Det allmänekonomiska läget ökar risken för att kostnader ökar i högre takt än tilldelade medel. Likaså kan statliga stöd minskas eller rentutav utgå.	R1	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk
Arbetsmiljö	Risk för konsekvenser till följd av oönskad händelse drabbar kulturnämndens verksamheter till följd av det höjda säkerhetsläget.	R2	Mindre sannolik	Kännbar	6	Reducera risk
Regelefterlevnad	Risk att föreningar, studieförbund och festivaler inte kan fullfölja de aktiviteter de har fått stöd för.	R3	Möjlig	Lindrig	6	Reducera risk
Regelefterlevnad	Risk att tilldelade medel inte används för avsedda ändamål	R4	Mindre sannolik	Allvarlig	8	Reducera risk
Lag	Risk att skyddade identitetsuppgifter hanteras felaktigt	R5	Mindre sannolik	Allvarlig	8	Reducera risk

Internkontrollplan 2024

Kulturnämnden

2023-11-23

Steg 3 - Gör en plan på vad som behöver åtgärdas utifrån riskvärderingen på verksamhetsnivå					
Nr.	Inriktning för riskhantering från nämnd	Åtgärd	Kostnad	Ansvarig	Återrapporteras
R1	Reducera risk	Risk- och sårbarhetsanalys av nämndens verksamheter utifrån externa bidrag samt kostnadsökningar.	0 tkr	Kulturdirektör	T1
R2	Reducera risk	Översyn och revidering av krishanteringsplan och säkerhetsrutiner. Koppling till kommunens nya Krisledningsplan. Kontroll av såväl proaktiva som reaktiva åtgärdsplaner	0 tkr	Kulturdirektör	T 3
R3	Reducera risk	Uppsikt för att se om risken förändras. Arbetet sker i dialog med Föreningsbyrån. Säkerställa att tillräckliga rutiner föreligger.	0 tkr	Kulturdirektör	T 2
R4	Reducera risk	Uppsikt för att se om risken förändras. Arbetet sker i dialog med Föreningsbyrån. Säkerställa att tillräckliga rutiner föreligger.	0 tkr	Kulturdirektör	T 2
R5	Reducera risk	Kontroll av system och översyn av interna rutiner	0 tkr	Kulturdirektör	T 3

Interkontroll uppföljning 2024

Kulturnämnden

2025-01-30

Steg 4 Återrapportering / Uppföljning		
Återrapport & uppföljning T1	Återrapport & uppföljning T2	Återrapport & uppföljning T3
Informationsärende kulturnämnden 2024-04-25		
		Informationsärende kulturnämnden 2024-10-30
	Informationsärende kulturnämnden 2024-08-29	
	Informationsärende kulturnämnden 2024-08-29	
		Informationsärende kulturnämnden 2024-12-19

Definitioner

Riskinventering/riskanalys

Sannolikhet	Definition	Värde
Osannolik	- praktisk taget obefintlig risk att fel uppstår	1
Mindre sannolik	- mycket liten risk att fel uppstår	2
Möjlig	- det finns en möjlig risk att fel uppstår	3
Sannolik	- det är mycket troligt att fel uppstår	4

Konsekvens	Definition	Värde
Försumbar	- konsekvensen av ett fel är obetydlig för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	1
Lindrig	- konsekvensen av ett fel är liten för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	2
Kännbar	- konsekvensen av ett fel uppfattas som besvarande för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	3
Allvarlig	- konsekvensen av ett fel är så stor att felet inte får uppstå	4

Riskhantering

Riskvärde	Rekommendation till hur risken ska hanteras	Innebär
12-16	Minimera risk	<i>Direkta och omfattande åtgärder ska finnas med i internkontrollplan</i>
4-11	Reducera risk	<i>Åtgärder för att minska risk ska finnas med i internkontrollplan</i>
1-3	Acceptera risk	<i>Inget agerande krävs – åtgärder tas ej med i internkontrollplan</i>

Tjänsteskrivelse

2025-01-22

Kulturnämnden

Diariennr: KU-2025/00004

Anmälningsärenden / delegationsbeslut januari 2025

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

att godkänna redovisningen av anmälningsärenden och delegationsbeslut för januari 2025.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen redovisar ärenden beslutade med stöd av nämndens delegationsordning samt ärenden från kommunens övriga beslutande organ, som rör kulturnämndens ansvarsområde.

Beslutsunderlag

Delegationsbeslut

Kulturkonsulent

Utvecklingsstöd till kulturverksamhet

Konstintendent

Inköp av konst 2024

Personuppgiftskoordinator

Personuppgiftsincidenter oktober – december 2024

Anmälningsärenden

Beslut i kommunfullmäktige 2024-12-16 – Fyllnadsval: Ersättare i kulturnämnden för Tichaona Maphosa (S)

Rapport från Individ- och familjenämnden - Uppföljning av Handlingsplan för Suicidprevention 2024

Beredningsansvariga

Maria Nordenback

Jenny Skarstedt
Kulturdirektör

Maria Nordenback
nämndsekreterare

Anmälningsärenden Kulturnämnden (2025-01-30)

Handläggare:	Daniel Vikström
Sökande:	Synskadades förening i Umeå
Arrangemang:	Syntolkning våren 2025
Bidragsform:	Utvecklingsstöd Kulturverksamhet och arr 2024
Ärendenr i Rbok:	184324
Datum:	Våren 2025
Sökt belopp:	43 075 kr
Beviljat belopp:	33 075 kr, samfinansierat med ytterligare 10 000 kr från Utvecklingsstöd Rättigheter och samhällsnytta 2024
Motivering till beslut:	Synskadades förening i Umeå söker utvecklingsstöd för att erbjuda syntolkning under ett antal teater- opera- och dansföreställningar under våren. De föreställningar som avses är Spöket på Canterville på Vävenscenen 2/3, Älskarinnorna på Norrlandsoperan 22/3, Stulna Juveler på Norrlandsoperan 29/3, dansföreställningarna MASC på Norrlandsoperan 5/4, Infinétude på Norrlandsoperan 27/4 och operan La Bohème på Norrlandsoperan den 17/5.

Konstinköp 2024

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
	2024001	Västtogs vård och omsorgsboende	6500		Bokmärke	Linoleumsnitt	----	1000	• Konstnär Gunilla Lundstedt
	2024002	Västtogs vård och omsorgsboende	2080		Kuliss	Litografi	VI/XV	370	• Konstnär Kristina Thun
	2024003	Väven arkiv	2800		Be Bop VI	Collografi	1/4	340	• Konstnär Kristin Rapp
	2024004	Västtogs vård och omsorgsboende	2560		Vägen hem 2	Etsning	11/20	640	• Konstnär Catarina Warme- Hellström
	2024005	Västtogs vård och omsorgsboende	2400		Almunécar I	Etsning	9/20	420	• Konstnär Catarina Warme- Hellström
	2024006	Förskolan Böle	4800		Utan titel	Träsnitt	2/5	540	• Konstnär Anders Kappel
	2024007	Förskolan Böle	4800		Utan titel	Träsnitt	3/5	600	• Konstnär Anders Kappel

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
									
	2024008	Seniortorget	6500		Blue/Yellow	Blandteknik	----	500	• Konstnär Bent Holstein
	2024009	Förskolan Blåkulla	2800		Mrs T and Ezra Pound	Serigrafi	100/100	560	• Konstnär Owe Gustafson
	2024010	Väven arkiv	4400		Utan titel	Etsning	6/35	370	• Konstnär Katrín Westman
	2024011	Mansmottagningen	4000		Utan titel	Blandteknik	----	160	• Konstnär Ahmed Modhir
	2024012	Mansmottagningen	4000		Utan titel	Blandteknik	----	160	• Konstnär Ahmed Modhir

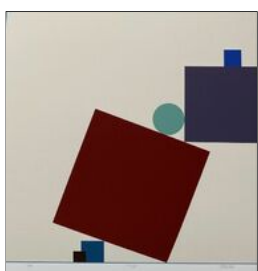
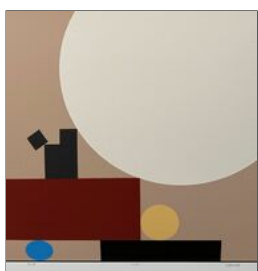
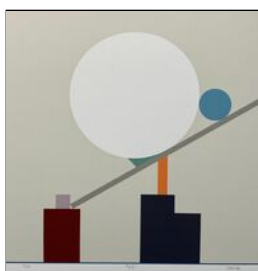
Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
	2024013	Mansmottagningen	4000		Utan titel	Blandteknik	-----	160	• Konstnär Ahmed Modhir
	2024014	Skola: Carlslundsskolan	4500		Light box	Pigment print	1/5	400	• Konstnär Jan Wessel
	2024015	Gymn: Dragonskolan	4500		Light box	Pigment print	1/5	400	• Konstnär Jan Wessel
	2024016	Skola: Carlslundsskolan	4500		Light box	Pigment print	1/10	400	• Konstnär Jan Wessel
	2024017	Förskolan Kålmasken	2400		Homage Eric Ohlsson (54)	Pigment print	4/9	300	• Konstnär Ove Carlson
	2024018	Förskolan Kålmasken	2400		Homage Eric Ohlsson (5)	Pigment print	4/9	300	• Konstnär Ove Carlson
	2024019	Förskolan Kålmasken	2400		Homage Eric Ohlsson	Pigment print	4/9	300	• Konstnär Ove Carlson
	2024020	Hälsa och sjukvård	2560		The Around Mountain	Pigment print	2/90	400	• Konstnär Roger Metto

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
									
	2024021	Västtogs vård och omsorgsboende	3600		Stammar	Pigment print	59/90	380	• Konstnär Roger Metto
	2024022	Skola: Södra Ålidhemsskolan	3800		Stadsvy från tågstation	Pigment print	2/9	450	• Konstnär Anders Olsson
	2024023	Skola: Södra Ålidhemsskolan	3800		Stadsvy	Pigment print	1/9	400	• Konstnär Anders Olsson
	2024024	Västtogs vård och omsorgsboende	7000		Vår ljus Harrseleby	Akvarell	----	425	• Konstnär Kenth Olsson
	2024025	Väven arkiv	2800		Be Bop VII	Collografi	EA	330	• Konstnär Kristin Rapp
	2024026	Väven arkiv	2800		Be Bop VIII	Collografi	EA	330	• Konstnär Kristin Rapp
	2024027	Väven arkiv			Okänd titel		37/250	290	• Konstnär Helene BILLGREN

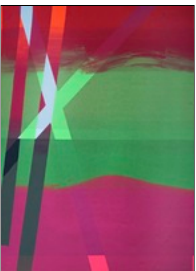

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
									
	2024028	Skola: Carlslundsskolan	56000		Sandfasad		----		• Konstnär Ludwig Franzen
	2024029	Förskolan Bergatrollet	2440	2000	Spejlinger 2	Litografi		640	• Konstnär Uffe Christoffersen
	2024030	Väven arkiv	6000	2022	The Inside scape	Fotopolymer		400	• Konstnär Ditte Ejlerskov
	2024031	Skola: Tegs centralskola	6240	2017	WOP #167	Monoprint	1/1	700	• Konstnär Gfeller och Hellsgård
	2024032	Skola: Tegs centralskola	6240	2017	WOP #178	Monoprint	1/1	700	• Konstnär Gfeller och Hellsgård
	2024033	Gymn: Dragonskolan	6240	2019	WOP #355	Monoprint	1/1	700	• Konstnär Gfeller och Hellsgård
	2024034	Skola: Carlslundsskolan	3640	2023	Mirakel	Litografi	12/50	745	• Konstnär Anne Kristin

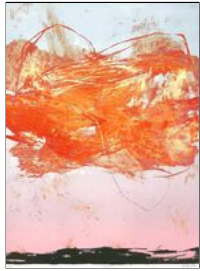

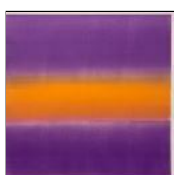
Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
									Hagesaether
	2024035	Förskolan Bergatrollet	3000	2022	The Collection	Litografi	30/56	700	• Konstnär Olle Halvårs
	2024036	Skola: Carlslundsskolan	3200	2023	Hygget	Serigrafi		460	• Konstnär Annette Hammarén
	2024037	Skola: Carlslundsskolan	3800	2024	Instant Noodles, Yes please! Chicken	Linoleumsnitt	3/5		• Konstnär Thomas Hansson
	2024038	Skola: Carlslundsskolan	3800	2024	Instant Noodles, Yes please! Vegetables	Linoleumsnitt	5/6		• Konstnär Thomas Hansson
	2024039	Mansmottagningen	4200	2023	December V	Monotypi	1/1		• Konstnär Andrea Hösel
	2024040	Väststegs vård och omsorgsboende	4200	2023	December VI	Monotypi	1/1		• Konstnär Andrea Hösel
	2024041	Väststegs vård och omsorgsboende	4200	2023	December VIII	Monotypi	1/1		• Konstnär Andrea Hösel
	2024042	Väven arkiv	1760		Humph! Just humph!	torrnål	1/30		• Konstnär Maev Lenaghan

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
									
	2024043	Västtogs vård och omsorgsboende	5600	2018	Kompott I	Träsnitt	EA IV/V		• Konstnär Stina Löfgren
	2024044	Västtogs vård och omsorgsboende	5600	2018	Kompott II	Träsnitt	EA III/V	830	• Konstnär Stina Löfgren
	2024045	Utbildningskontoret	2200	2024	Trädserien	Träsnitt	1/20		• Konstnär Stina Löfgren
	2024046	Skola: Carlslundsskolan	2800	2023	Mirage	Digital print	25/90	310	• Konstnär Roger Metto
	2024047	Gymn: Dragonskolan	6000	2022	Clusters, Nebulae, Comets or the Gradual Shapeshifting Mass I	Cyanotopi	2/7	600	• Konstnär Mehregan Meysami
	2024048	Gymn: Dragonskolan	6000	2022	Clusters, Nebulae, Comets or the Gradual Shapeshifting Mass I	Cyanotopi	2/7	600	• Konstnär Mehregan Meysami
	2024049	Gymn: Dragonskolan	3500	2022	DOG - HUMAN	Cyanotopi	2/10	350	• Konstnär Mehregan Meysami

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
									
	2024050	Gymn: Dragonskolan	7000	2023	In the Presence of Absence	Cyanotopi	1/3	560	• Konstnär Mehregan Meysami
	2024051	Väven arkiv	2500	2021	Poems of Decay	Risografi	1/2	305	• Konstnär Mehregan Meysami
	2024052	Väven arkiv	2500	2021	Poems of Decay	Risografi	5/7	305	• Konstnär Mehregan Meysami
	2024053	Gymn: Dragonskolan	7000	2023	The Unending Rose	Risografi	1/3	560	• Konstnär Mehregan Meysami
	2024054	Väststegs vård och omsorgsboende	3760	2023	Rising	Litografi	90/90	785	• Konstnär Malin Gabriella Nordin
	2024055	Skola: Carlslundsskolan	5000	2024	Paradis II	Digital print		400	• Konstnär Raha Rastifard

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
	2024056	Väven arkiv	2400	2023	Bears	Litografi	V/XL	420	• Konstnär Morten Schelde
	2024057	Väven arkiv	2400	2023	Bedroom Ships	Litografi	XXIII/XL	420	• Konstnär Morten Schelde
	2024058	Väven arkiv	2400	2023	Viel Glück	Litografi	EA XXVII/XL	420	• Konstnär Morten Schelde
	2024059	Västtogs vård och omsorgsboende	5000	2024	Okänd titel	Akvarell	----	290	• Konstnär Patrick Wagner
	2024060	Väven arkiv	5000	2024	Okänd titel	Akvarell	----	290	• Konstnär Patrick Wagner
	2024061	Väven arkiv	2400	2024	Okänd titel	Etsning	1/23	150	• Konstnär Patrick Wagner
	2024062	Skola: Carlslundsskolan	3600	2024	Bortom rådande omständigheter	Etsning	7/30		• Konstnär Theo Ägren
	2024063	Skola: Carlslundsskolan	3600	2024	Bortom rådande omständigheter	Etsning	3/30		• Konstnär Theo Ägren

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
									
	2024064	Skola: Carlslundsskolan	3600	2024	Bortom rådande omständigheter	Etsning	5/30		• Konstnär Theo Ägren
	2024065	Väven arkiv	9000		Urmodern	Broderi	----	220	• Konstnär Åsa Schagerström
	2024066	Väven arkiv	32000		Offer	Betong	----	245	• Konstnär Eva Söderström
	2024067	Väven arkiv	4200		Avvägning I	Krita	----	320	• Konstnär Eva Söderström
	2024068	Väven arkiv	4200		Avvägning II	Krita	----	320	• Konstnär Eva Söderström
	2024069	Förskolan Kålmasken	22321		Älven	Olja	----	1000	• Konstnär Roland Ljungberg
	2024070	Skola: Carlslundsskolan	2589		Kåtan		3/4	420	• Konstnär Roland

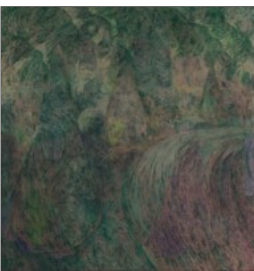
Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
									Ljungberg
	2024071	Kuben, bv Kulturförvaltningen	19200		Okänd titel	Keramik	----	200	• Konstnär Lisa Larsson
	2024072	Väven arkiv	75000		Fadern, sonen, anden och den heliga modern	Metall			• Konstnär Elin Magnusson
	2024073	Väven arkiv	9600		DemonRun	Olja	----	480	• Konstnär Amanda Karlsson
	2024074	Väven arkiv	20800		Seams	Bladteknik	----	102	• Konstnär Lukas Conix
	2024075	Hurts väven	4000		Flotte 4	Collage	----	170	• Konstnär Gunilla Samberg
	2024076	Väven arkiv	66964		Dimmans oro	Olja	----	200	• Konstnär Ebba Svensson
	2024077	Väven arkiv	30357		Determination	Oljepastell	----	600	• Konstnär Siri Carlén

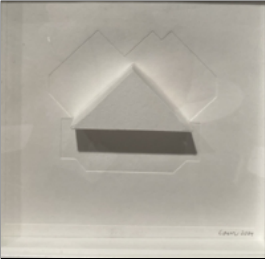
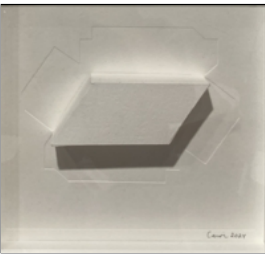

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
									
	2024078	Väven arkiv	25000				----	2700	• Konstnär Agnesa Vokata
	2024079	Väven arkiv	12800		"Väska"	Läder	----	750	• Konstnär Lova Lundberg
	2024080	Väven arkiv	1900		Triangel	Collografi	----	195	• Konstnär Carola Wiklund
	2024081	Väven arkiv	1900		Romb	Collografi	----	195	• Konstnär Carola Wiklund
	2024082	Väven arkiv	3400		Utan titel	tornnål	1/5	495	• Konstnär Ingela Nilsson
	2024083	Familjerådgivningen	3000		Tusen tankar	Textil	----	900	• Konstnär Emma Mårtensson

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
									
	2024084	Väven arkiv	2700		Kläanningströja	torrnål	1/1	690	• Konstnär Annalena Törnström
	2024085	Skola: Ersdungskolan	3200		Tröjan	torrnål	1/10	695	• Konstnär Annalena Törnström
	2024086	Skola: Ersdungskolan	2500		Rölleka	torrnål	2/10	250	• Konstnär Britt Hillbom
	2024087	Skola: Ersdungskolan	2500		Pelargon	torrnål	2/10	220	• Konstnär Britt Hillbom
	2024088	Väven arkiv	75000		Blomning	Textil	----	2000	• Konstnär Fredrik Lindqvist
	2024089	Väven arkiv	3100		Hägring, rv 92	Fotopolymer	1/10	140	• Konstnär Andreas Palmén

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
	2024090	Väven arkiv	2500		Pavane VI	Fotopolymer	2/7	115	• Konstnär Andreas Palmén
	2024091	Väven arkiv	2700		Utan titel	Collografi	1 ex	490	• Konstnär Margareta Jonnerby
	2024092	Väven arkiv	2700		Utan titel	Collografi	1 ex	350	• Konstnär Margareta Jonnerby
	2024093	Väven arkiv	7000		Inte här	Serigraf	Var 1	350	• Konstnär Cathrine Johansson
	2024094	Gymn: Dragonskolan	7000		Midnatt VI	Högtryck	1/1	1000	• Konstnär Viktor Hjerten
	2024095	Gymn: Dragonskolan	7000		Midnatt VII	Högtryck	1/1	1000	• Konstnär Viktor Hjerten
	2024096	Gymn: Dragonskolan	7000		Midnatt VIII	Högtryck	1/1	1000	• Konstnär Viktor Hjerten

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
									
	2024097	Väven arkiv	6500		Liljor i blått	Träsnitt	1/1	1000	• Konstnär Gunilla Lundstedt
	2024098	Väven arkiv	8000		Okända spår	Träsnitt	1/1	710	• Konstnär Thomas Dalarud
	2024099	Gymn: Dragonskolan	4800		Stolen Nanna	Étsning	9/10	630	• Konstnär Sofi Hagman
	2024100	Väven arkiv	14000		Röd blomsterprakt	Träsnitt	1/1	970	• Konstnär Josefin Wedel
	2024101	Gymn: Dragonskolan	12000		Bakom kullen	Akvarell	1/1	990	• Konstnär Tobias Törnqvist
	2024102	Väven arkiv	5000		Kostymdrama	Pigmenttryck	1/1	620	• Konstnär Per Karlén

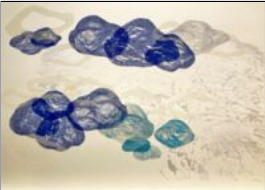

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
									
	2024103	Väven arkiv	3600		Hej	torrnål	1/1	380	• Konstnär Nasrin Taghizadeh
	2024104	Väven arkiv	4200		Utsikt från fönstret	Collografi	1/1	390	• Konstnär Nasrin Taghizadeh
	2024105	Väven arkiv	15000		Blå frid	Broderi	----	430	• Konstnär Marieta Toneva
	2024106	Väven arkiv	8000		Moln IV	Broderi	----	520	• Konstnär Marieta Toneva
	2024107	Väven arkiv	8000		Moln III	Screenryck	1/1	840	• Konstnär Marieta Toneva
	2024108	Familjerådgivningen	15000		Rekviem	Tempera	----	820	• Konstnär Gunilla Samberg
	2024109	Väven arkiv	7500		Fritt fall	Tempera	----	470	• Konstnär Gunilla Samberg

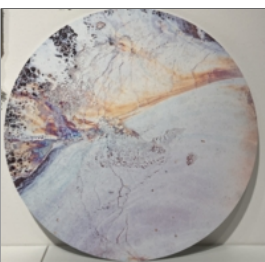
Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
	2024110	Väven arkiv	50000		Porträtt av Elsa Laula Renberg	Appikation	-----	1430	• Konstnär Ingela Johansson
	2024111	Väven arkiv	8000		Evergreen 1	Färg	2/9 1 +AP	410	• Konstnär Rebecca Sharp
	2024112	Väven arkiv	8000		Evergreen 3	Färg	1/9 +AP1	410	• Konstnär Rebecca Sharp
	2024113	Väven arkiv	8000		Evergreen 4	Färg	1/9 +1 AP	410	• Konstnär Rebecca Sharp
	2024114	Väven arkiv	10714		Speglingar - en reflektion	Vävnad	-----	1200	• Konstnär Emma Linde
	2024115	Väven arkiv	9180		Ur serien "Pölar"	Färg		600	• Konstnär Fanny Carinasdotter
	2024115	Väven arkiv	9180		Ur serien "Pölar"	Färg		600	• Konstnär Fanny Carinasdotter

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
									
	2024115	Väven arkiv	9180		Ur serien "Pöjar"	Färg		600	• Konstnär Fanny Carinasdotter
	2024116	Väven arkiv	675		Jalana	Akvatint/Etsning	157/180	250	• Konstnär Stina Eidem
	2024117	Väven arkiv	675		Den formskiftande massan	Fotopolymer	157/180	250	• Konstnär Mehregan Meysami
	2024118	Väven arkiv	675		Ved	Serigrafi	157/180	355	• Konstnär Johan Petersson
	2024119	Väven arkiv	675		Reflektion	torrnål	157/180	270	• Konstnär Adam Saks
	2024120	Väven arkiv	4000		Ur serien "Om storhet"		----	190	• Konstnär Stina Lundin

Bild (första)	Bildnr / samlingsnr / inventariernr	Placering 1	Inköpspris	Tillkomsttid start	Verkets titel	Teknik 1	Nummer / upplaga	Höjd (mm)	Relaterade personer
									
	2024121	Väven arkiv	4000		Ur serien "Om storhet"		----	190	• Konstnär Stina Lundin
	2024122	Väven arkiv	4000		Ur serien "Om storhet"		----	190	• Konstnär Stina Lundin
	2024123	Väven arkiv	4000		Ur serien "Om storhet"		----	195	• Konstnär Stina Lundin

Utskriftsdatum: 2025-01-09 16:18:18

Utskriven av: Anja Boman

Utskriven från: <https://uk.kulturhotell.se/admin/items>

Anmälningsärende personuppgiftsincidenter kulturnämnden 2024-10-10 – 2024-12-31

Dataskyddsförordningen

Dataskyddsförordningen (GDPR) från 2018-05-25 är framtagen för att stärka dataskyddet för EU-medborgare. GDPR innehåller regler för hur alla verksamheter som hanterar information knuten till en särskild person får hantera denna information. Syftet med förordningen är att skydda fysiska personers grundläggande frihet och rättigheter, ge individen bättre kontroll över sina personuppgifter samt harmonisera skyddet inom Europeiska unionen.

Dataskyddsorganisation

Umeå kommun har en dataskyddsorganisation med ett huvudansvarigt dataskyddsombud och personuppgiftskoordinatorer kopplade till respektive nämnd. Varje nämnd är personuppgiftsansvarig.

Personuppgiftsincidenter

Kulturnämndens personuppgiftskoordinator har ansvar för att ta emot och utreda personuppgiftsincidenter inom förvaltningen. Med personuppgiftsincident menas en händelse som kan leda till oavsiktlig eller olaglig förstöring, förlust eller ändring av personuppgifter eller till obehörig tillgång till personuppgifter. Enligt beslut i kulturnämnden 2018-10-24 ska kulturnämnden varje kvartal informeras om de incidenter som skett inom förvaltningen och de åtgärder som vidtagits.

Under perioden 2024-10-01 – 2024-12-31 har förvaltningen inte haft någon personuppgiftsincident.

Personuppgiftskoordinator

Karin Carlsson, kulturförvaltningen

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2024-12-16

§ 230

Diarienum: KS-2024/00940

Fyllnadsval: Ersättare i kulturnämnden Tichaona Maphosa (S)

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar enligt förslag från valberedningen

Att utse Thomas Hartman (S) till ersättare i kulturnämnden.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beviljade 2024-10-28 Tichaona Maphosa (S) begärt entledigande från uppdraget som ersättare i kulturnämnden.

Beredningsansvariga

Anna Holmstedt, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Kulturnämnden

Lönesupport, Troman

Thomas Hartman

Från: Kevin Peters Björnsdotter
Skickat: den 17 december 2024 06:15
Till: Kulturförvaltningen Kultur
Ämne: Uppföljning handlingsplan suicidprevention
Bifogade filer: IFN-2024_00070-2 Rapport - Uppföljning 2024 - Handlingsplan suicidprevention 2272898_2_1.PDF; Handlingsplan suicidprevention.pdf

Hej Kulturnämnden!

I fjolår antogs handlingsplan suicidprevention i Kommunstyrelsen varvid 2024 är det första året vi följer upp arbetet.

I handlingsplanen framgår att: "Den årliga sammanfattningen föredras i Umeå kommun på Individ-och familjenämnden som ägare av handlingsplanen samt kommunstyrelsens hållbarhetsutskott och skickas till kommunens övriga nämnder och företrädare för övriga organisationer i samverkansgruppen."

Sammanfattningen samt handlingsplanen finns bifogad. Jag finns tillgänglig för förfrågningar om föredragning i nämnd om uppföljning av handlingsplan suicidprevention.

Med vänlig hälsning

Kevin P. Björnsdotter

Kevin P. Björnsdotter

Verksamhetsutvecklare & Samordnare suicidprevention

Äldreomsorgsförvaltningens stab

070-611 00 35

kevin.bjornsdotter@umea.se

Umeå Kommun

www.umea.se/kommun

**UMEÅ
KOMMUN**

Uppföljning av Handlingsplan suicidprevention 2024

Dokumentnamn: Uppföljning av Handlingsplan suicidprevention 2024	
Dokumentansvarig: Kevin P. Björnsdotter	Dokumentdatum: 2024-01-18

Ingress

I mitt uppdrag som samordnare har jag imponerats av våra lokala aktörers kompetens och intresse att ta ett gemensamt ansvar och ägandeskap av de många delar som utgör ett kunskapsbaserat suicidpreventivt arbete. Frågorna har länge hanterats i verksamheter och med ett kompletterande lokalt samarbete initierat under hösten 2021 som vilar mot den kommunövergripande handlingsplanen som ram har vi börjat nå drift i förändringsprocesser som förutsätter ett bredare grepp. Arbetet inbegriper processhantering av långsiktiga utvecklingsarbeten såsom att utforska möjligheter till ett länsövergripande efterlevandestöd, likväl att fortlöpande hantera verksamhetsnära frågor som klagor och av resurslägen och gemensamma överenskommelser och rutiner. Navet för det lokala samarbetet utgår ifrån Suicidprevention samverkansgrupp Umeå med tillhörande arbetsgrupper: Planeringsgrupp, Suicidprevention barn och unga, Förebygga suicid i fysisk miljö, Anhörig- efterlevandestöd och suicidutredningar, samt Suicidprevention samverkan blåljus. Utöver befintlig samverkan jobbar samordnare uppsökande för att inventera behov och erbjuda stöttning, exempelvis i form av utbildningsinsatser och rutinskrivande.

Tillsammans bidrar alla aktörers arbete med viktiga pusselbitar till en helhet för att nå en bred effektspridning utifrån att suicid är att betrakta som en yttersta konsekvens av pågående lidande och utsatthet där lidandet kan uppstå i många av livets arenor. Flertalet av processerna och förändringarna tar dock tid att implementera och även om vi idag samverkat i över två års tid här vid första uppföljningen av handlingsplanen står vi fortfarande i startgropar på vissa områden där mycket arbete väntar framgent.

- Kevin Björnsdotter

Checklista suicidpreventiva åtgärder

Vart står vi i arbetet utifrån handlingsplanen? För att ge en överskådlighet av hur arbetet ser ut summerar samordnare sin lägesbild av samtliga suicidpreventiva insatser beskrivna i Handlingsplan suicidprevention.

I nedanstående tabell presenteras målsättning och åtgärd från handlingsplanen. Under avsnittet kommentarer kategoriseras arbetet utifrån följande alternativ, eventuellt följt av närmare summering:

Mött på hinder, Vilande, Initierat arbete, Närmar sig mål, Mål uppnått - löpande arbete

Målsättning	Åtgärd	Kommentar
Det ska finnas en struktur för samverkan kring det suicidpreventiva arbetet	Uppstart och fortsatt arbete Suicidprevention samverkansgrupp Umeå	Mål uppnått - löpande arbete Suicidprevention samverkansgrupp Umeå arbetar utifrån antaget styrdokument och årshjul för att förvalta ett sammanhållet suicidpreventivt arbete i lokalsamhället Umeå där verkställighet i handlingsplanens åtgärdsområden utgår från respektive arbetsgrupp. Planeringsgrupp stöttar samordnare i att hålla arbetet ändamålsenligt utifrån handlingsplan suicidprevention och styrdokument.
Genom befolkningsinriktade insatser stärka det suicidförebyggande arbetet genom förebyggande verksamheter	Särskilt uppmärksamma ett suicidpreventivt perspektiv inom annat förebyggande arbete som bedrivs	Initierat arbete Vi har initierat ett behovsstyrt arbete mot respektive företrädares verksamhetsområde för att implementera suicidprevention nära grunduppdrag. Förutsättningar i form av organisatorisk förankring, mandat och arbetstid att förvalta ett suicidpreventivt arbete inom verksamhet varierar och är föremål för fortsatt arbete.
Att Suicidprevention samverkansgrupp Umeå fungerar som ett forum för	Att suicidprevention samverkansgrupp Umeå gemensamt behandlar fråga	Mål uppnått - löpande arbete, samt Initierat arbete

<p>att öka medvetenheten om suicidrisker för gemensamma åtgärder</p>	<p>om att kartlägga riskzoner för suicid och tar fram en plan för vilka aktörer som ska kontaktas. Att suicidprevention samverkansgrupp Umeå gemensamt behandlar fråga om att sammanställa och analysera statistik för suicid.</p>	<p>Det gemensamma arbetet för ökad medvetenhet fortlöper, arbetet med att kartlägga riskzoner beaktas i arbetsgrupp Förebygga suicid i fysisk miljö. Kartläggningen som bygger på kvantitativa data och operativ blåljuspersonals uppgifter om förekommande av riskplatser på offentlig plats vid förekomst av suicid närmar sig färdigställande. Kartläggningen utgör underlag vid fortsatt samarbete för inventering och åtgärder.</p>
<p>Att berörda verksamheter har möjlighet att identifiera behov av kunskap, samt har blivit medvetna om ansvar om möjligheter att arbeta suicidpreventivt. Att det finns kunskap inom verksamheterna om att identifiera risk för självmord samt en större benägenhet att våga fråga om suicidtankar</p>	<p>Inventera vilka behov av kompetenshöjning som finns inom den egna verksamheten. Dra nytta av de utbildningar som finns, exempelvis Aktion Livräddning och andra kunskapshöjande insatser. Ta del av och sprid kampanjer som syftar till att främja det suicidpreventiva arbetet (t.ex Stör döden). Sprida goda exempel, internt och externt. Inom ramen för den egna verksamheten uppmärksamma möjligheter att stödja utvecklingen av suicidpreventivt arbete</p>	<p>Initierat arbete Kompetenshöjande insatser har lyfts inom ramen för samverkan. Samordnare har inte initierat en systematisk övergripande inventering utan hanterat verksamhetsnära kompetensfrågor om suicidprevention fortlöpande utifrån företrädares inventeringar och bedömningar om föreliggande behov.</p>
<p>Berörda verksamheter har identifierat samarbetsparter och ökat användningen av SIP för personer som befinner sig i förhöjd risk för att utföra suicidhandlingar.</p>	<p>Utveckla arbetet med SIP genom att öka personalens kunskaper om att använda SIP, att hålla i SIP möten samt vid behov ta fram kompletterande krisplan. Förstärk en trygg hemgång för de barn, unga och vuxna som varit inlagda på sjukhus för somatisk eller psykiatrisk vård och behöver stöd från kommunen när de skrivs ut. Se över rutiner och utvecklingsmöjligheter för samverkan med hälsocentraler och första linjen för barn och unga, utifrån riskfaktorer för suicid.</p>	<p>Initierat arbete SIP är föremål för befintligt utvecklingsarbete. Vissa överenskommelser och klargöranden är gjorda för att förtydliga samverkan kring SIP med hänseende till suicidprevention.</p>

	Skolorna bör fortsätta sitt lokala arbete för beredskap och samverka med andra instanser för att stödja elever som riskerar att bli långvarigt frånvarande.	
Berörda verksamheter uppmärksammar särskilda riskgrupper i högre grad och tillgodoser behov av kunskapshöjning genom en särskild utbildning	Att se över möjligheten för kompetenshöjning hos personal genom utbildning.	Närmar sig mål Företrädande verksamheter arbetar i hög utsträckning med kompetensförsörjning inom suicidprevention. Samordning och dialoger med enskilda utgör en grund för att följa löpande kompetensbehov. Flera samverkande aktörer stöttar med kompetensförsörjning inom suicidprevention och finns tillgängliga för förfrågningar.
Berörda verksamheter är extra uppmärksamma på vikten av ett gott bemötande av personer som kan befinna sig i särskild utsatthet för suicidrisk. Invånare som kommer i kontakt med verksamheten kan förvänta sig att bli likvärdigt och respektfullt behandlade utan att diskrimineras	Inventering av behov av utbildning i samtalsmetodik och bemötande. Användning av vägledning – att etablera rutiner för att följa upp personers upplevelser av verksamhetens utformning och bemötande.	Närmar sig mål Många verksamheter genomför utbildningar i samtalsmetodik och bemötande med hänsyn till grunduppdrag inom ramen för anställningsprocessen. I samverkan bedriver vi en kontinuerlig inventering genom dialog med berörda aktörer för att möta föreliggande behov inom enskild verksamhet.
Att räddningstjänst tillsammans med polis, sjukvård och SOS alarm hittar en samsyn i samverkan vid hot om suicid	Att inventera regionala förutsättningar för samverkansformer och undersöka etablerade arbetssätt, förslagsvis Jönköpingsmodellen. Undersök möjligheter till gemensamma utbildningar för ökad tvärprofessionell samsyn där räddningstjänsten föreslås vara samordnare.	Närmar sig mål Detta åtgärdsområde hanteras inom arbetsgrupp samverkan blåljus där man förutom gemensamma utbildningssatsningar jobbat fram en samverkansrutin vid ärenden om hot för suicid som tydliggör resurser och förloppskedja i samverkan. Implementering och uppföljning av rutinen hanteras i arbetsgruppen likväl genom företrädande verksamhetsområden.
Chefer och medarbetare vet hur de ska agera vid risk för	Ta fram rutiner, alternativt komplettera befintliga, för hur	Initierat arbete

<p>att en person ska begå självmord. Det systematiska kvalitetsarbetet ska säkra en utveckling av det suicidpreventiva arbetet, med fokus på medarbetare och efterlevande.</p>	<p>chefer och medarbetare ska agera vid risk för att en person/klient/brukare ska begå självmord, exempelvis inom verksamhetens rutiner om hot och våld. Ta fram rutiner, alternativt komplettera befintliga, för hur chefer och medarbetare ska agera vid risk för eller fullbordat självmord. Se över rutin för hur ett självmord/självmordsförsök av någon som är aktuell i verksamheten följs upp, i syfte att kvalitetsutveckla verksamheten. Inventera vilka andra verksamheter och organisationer som en suicidnära person kan få stöd från i akuta och icke-akuta ärenden. Skapa och sprid lättillgänglig information för både medarbetare och brukare med information om stöd, exempelvis telefonnummer till stödlinjer.</p>	<p>SLK HR har implementerat ett kommunövergripande stöd utifrån chefsansvar med en kompletterande utbildning som tillhandahålls genom HR och samordnare. Företrädare i Suicidprevention samverkansgrupp Umeå samt andra berörda parter utvecklar rutiner. Samordnare erbjuder stöd i att ta fram rutiner och hanterar fortlöpande förfrågningar.</p>
<p>Berörda verksamheter har kunskap om hur suicidhandlingar hanteras och analyseras i nuläget och har identifierat eventuella utvecklingsbehov. Fler verksamhetsöverskridande analyser av suicid eller suicidförsök görs för att undanröja risker för att en liknande incident händer igen.</p>	<p>Genomför verksamhetsöverskridande händelseanalyser med exempelvis verksamhetsområde och hälso- och sjukvård.</p>	<p>Mål uppnått - löpande arbete, samt Vilande Region Västerbotten genomför lokala och breda händelseanalyser vid suicid hos enskilda anslutna till verksamhet. Inom kommunal verksamhet utreds suicid inom ordinarie avvikelshantering och händelseanalyser används enskilt och tillsammans med andra aktörer. Andra former av suicidutredningar och efterlevandestöd kartläggs inom Arbetsgrupp anhörig-efterlevandestöd och suicidutredningar, men ett lokalt grepp om den frågan står vilande och hanteras för närvarande i länsgemensam arbetsgrupp suicidprevention efterlevandestöd.</p>

Bilaga: Summering aktivitetsplaner

Fler av handlingsplanens åtgärdsområden utgår från verksamhetsnära arbete med suicidprevention. Till uppföljningen tillfrågas samtliga företrädare i Suicidprevention samverkansgrupp Umeå omnämnda i Handlingsplan suicidprevention att återlämna aktivitetsplan där man ombeds fylla i tidigare, pågående och planerade insatser som involverar suicidprevention eller har en förväntad suicidpreventiv effekt. Av 40 tillfrågade företrädare har 22 återkommit med ifylld aktivitetsplan. Nedanstående tabell summerar insatser varav fördjupande beskrivningar finns att tillgå vid respektive länk där aktivitetsplanerna efter samtycke är delgivna i sin helhet. Kompletterande beskrivningar eller frågor hänvisas till samordnare i suicidprevention.

Verksamhet/förvaltning	Insats	Målgrupp	Status
Ambulanssjukvård Länk till aktivitetsplan	Minska risk för överdoser	Grupper i utsatthet för suicidrisk	Fortlöpande sedan 2022
	Samverkansansvarig vid larm	Rätt resurs till rätt patient i rätt tid	Fortlöpande sedan 2022
	Samverkan psykiatriska patienter	Tjänstepersonnivå	Fortlöpande sedan 2023
	Utb. hantering av psykiatriska patienter	All ambulanspersonal	Fortlöpande sedan 2022
	Utb. AOSP	All ambulanspersonal	Fortlöpande sedan 2022
Barn och ungdomspsykiatri Länk till aktivitetsplan			
	Utb. riktlinjer, bedömning, handläggning	All nyanställd personal	Fortlöpande
	Bemötandebildning	Medarbetare	2022, 2024
	Suicidriskutbildning	Medarbetare	2024
	Utb. RESIMA	Medarbetare	Fortlöpande
	Samverkansrutin SAMSSS	Barn och unga	Fortlöpande sedan 2023
	Bedömning skydds och vårdnivå	Barn och unga	Fortlöpande
	Signalsystem säkerhetsplan	Barn och unga	Fortlöpande
	Information till vårdnadshavare vid suicidtankar hos barn	Vårdnadshavare	Fortlöpande
	Medarbetarsamtal fråga om psykisk ohälsa	Medarbetare	Fortlöpande
	FHV vid kännedom om medarbetares behov	Medarbetare	Fortlöpande

	Handledning när ohälsa är kopplad till arbete	Medarbetare	Fortlöpande
Brandförsvaret Länk till aktivitetsplan			
	Beslut om initiativtagande part vid suicidlarm	Medarbetare	
	Uppmärksamma suicidprevention inom olycksförebyggande arbete	Medarbetare	
	Förankringsarbete, översyn av uppdrag/ansvarsområden inom suicidprevention	Medarbetare	
	Utb. AOSP	Medarbetare	
	Rutiner för suicidprevention		
BRIS Länk till aktivitetsplan			
	Nätverksträffar, programutb. psykisk ohälsa	Medarbetare och frivilliga	
	Information barnens rättigheter i skolklasser	Skolelever	
	Utskick om barns rättigheter	Skolelever grunskola	
	Kampanjer om barns rätt att må bra	Allmänhet	
	Kunskapsrapporter ex. stöd till suicidefterlevande barn	Allmänhet	Fortlöpande
	Anonym stödlinje	Barn och unga	Fortlöpande
	Stödsamtal	Barn och unga	Fortlöpande
	Anonym stödlinje	Vuxna och idrottsledare	Fortlöpande
	Krisberedskap	Skolpersonal och föreningar	
	Stödhelg för efterlevande	Barn och unga	Fortlöpande
	Gruppstöd grubbel	Barn och unga	Fortlöpande
	Gruppstöd krig eller flykt	Barn och unga	Fortlöpande
	Utb. stöd till efterlevande	Medarbetare	Fortlöpande
Folkhälsoenheten Region Västerbotten Länk till aktivitetsplan			
	Tillhandahålla utb. Våga fråga och Våga fråga äldre	Medarbetare	Uppstart 2024
	Tillhandahålla utb. Livsviktiga snack	Medarbetare	2024

	Stöd för ideella för att arbeta med MHFA	Medarbetare och frivilliga	2024
	Utb. ideella föreningar inom suicidprevention	Medarbetare och frivilliga	
	Familj och sorg stödgrupper	Familjer där någon dött	Pågående
	Föreningsbidrag till HOPE	Efterlevandestöd	2024
Fritidsförvaltningen Länk till aktivitetsplan			
	Stärka skyddsfaktorer genom aktiv fritid utifrån grunduppdrag	Allmänheten	
	Stötta föreningsliv i syfte att främja folkhälsa	Allmänheten	
	Utb. suicidprevention	Chefer	2023
	Utb. MHFA	Fritidsledare	2023
För- och grundskola Länk till aktivitetsplan			
	Samverkansrutin SAMSSS	Barn och unga	Uppstart 2023
	Samverkansforum HLT	Barn och unga	Fortlöpande
	Samråd vård och omsorg beredning barn och unga	Kommunerna och Region Västerbotten	Fortlöpande
	Strategisk samverkan barn och unga Umeå	Regionala och kommunala aktörer	Fortlöpande
	Samverkansform SSPF	Socialtjänst, skola, polis, fritid	Fortlöpande
	Utbildning läroplansarbete	Medarbetare	Fortlöpande
	Elevhälsoarbete	Skolelever	Fortlöpande
	Stödmaterial organisation och roller	Elevhälsa	Fortlöpande
	Likabehandlingsarbete	Verksamhet	Fortlöpande
	Hälsobesök	Förskoleklass, åk 4, 7 och åk 1 gym.	Fortlöpande
	Elevenkäter	Barn och unga	Fortlöpande
	Utb. YAM	Barn och unga	Under paus för utvärdering
	Vägledning, elevers utvecklings mot målen	Barn och unga	Fortlöpande
	Metodbok EMI	Elevhälsa	Fortlöpande
	Överlämning mellan stadier och skolformer	Elevhälsa	Fortlöpande
	Plan mot kränkande behandling	Medarbetare, barn och unga	Fortlöpande
	ANTD plan mot alkohol, narkotika, tobak och doping	Medarbetare	Fortlöpande

	Handlingsplan suicidrisk rektorer och skolpersonal	Barn och unga	Fortlöpan de
	Handlingsplan suicidrisk elevhälsopersonal	Barn och unga	Fortlöpan de
	Utb. Stör döden	Pedagoger	Fortlöpan de
	Utb. Traumamedveten omsorg	Pedagoger	Fortlöpan de
	Handlingsplan hedersrelaterat våld och förtryck	Verksamhet	Fortlöpan de
	Krisplan	Verksamhet	Fortlöpan de
	Samverkansteam specialistnivå	Barn och unga	Fortlöpan de
	ÖK utökat mandat för skola att kalla till SIP	Berörda parter	Fortlöpan de
	Öppen mottagning, stödsamtal	Elevhälsan	Fortlöpan de
	Identifiera och ev. insatser mående medarbetarsamtal	Medarbetare	Fortlöpan de
	Företagshälsovård	Medarbetare	Fortlöpan de
Gymnasieskola			
Länk till aktivitetsplan			
	Samverkansrutin SAMSSS	Barn och unga	Uppstart 2023
	Samverkan psykisk ohälsa	Ungdomsmottagning, gymnasieskolor, Ingången	Fortlöpan de
	Samråd vård och omsorg beredning barn och unga	Kommunerna och Region Västerbotten	Fortlöpan de
	Strategisk samverkan barn och unga Umeå	Regionala och kommunala aktörer	Fortlöpan de
	Samverkansform SSPF	Socialtjänst, skola, polis, fritid	Fortlöpan de
	Utbildning läroplansarbete	Medarbetare	Fortlöpan de
	Elevhälsoarbete	Skolelever	Fortlöpan de
	Hälsobesök Gy åk 1 och AGY åk 1	Barn och unga	Fortlöpan de
	Elevenkäter	Barn och unga	Fortlöpan de
	Metodbok EMI	Elevhälsa	Fortlöpan de
	Tvärprofessionella möten i elevhälsoteam	Elevhälsa	Fortlöpan de
	Klassbesök elevhälsa	Barn och unga	Fortlöpan de
	Elevaktivitetsstärkande grupper	Barn och unga	Fortlöpan de

	Insatser mot stress	Barn och unga	Fortlöpande
	Överlämningar från för- och grundskola	Barn och unga	Fortlöpande
	Plan mot kränkande behandling	Medarbetare, barn och unga	Fortlöpande
	ANTD plan mot alkohol, narkotika, tobak och doping	Medarbetare	Fortlöpande
	Handlingsplan suicidrisk rektorer och skolpersonal	Barn och unga	Fortlöpande
	Handlingsplan suicidrisk elevhälsopersonal	Barn och unga	Fortlöpande
	Handlingsplan mot hot och våld	Barn och unga	Fortlöpande
	Utb. Stör döden	Pedagoger	Fortlöpande
	UGS-övergripande Krisplan	Medarbetare	Fortlöpande
	Mentorsamtal	Barn och unga	Fortlöpande
	Fokussamtal elevenkäten	Barn och unga	Fortlöpande
	COSAFE, app vid krissituation	Barn och unga	Fortlöpande
	Samverkansteam på specialistnivå	Samordnas mellan kommun och region	Fortlöpande
	Ensamboendesamtal	Vid behov, elever åk 1	Fortlöpande
	Stödsamtal/Öppen mottagning	Barn och unga	Fortlöpande
	ÖK utökat mandat för skola att kalla till SIP	Berörda parter	Fortlöpande
	Identifiera och ev. insatser mående medarbetarsamtal	Medarbetare	Fortlöpande
	Företagshälsovård	Medarbetare	Fortlöpande
Habiliteringscentrum Länk till aktivitetsplan			
	Samverkansöverkommelse	Barn -och ungdomshabiliteringen Barn och ungdomspsykiatri, Region Västerbotten	Fortlöpande
	Samverkansöverkommelse	Ungdom och vuxenhabilitering råd och stöd, Psykiatriska kliniken	Fortlöpande
	Handlingsplan för suicidprevention	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2017

	Utb. MHFA	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2021
Kriminalvården frivård Länk till aktivitetsplan			
	Punktinsats suicidprevention Norra Norrlands	Chefer	2023
	Utb. suicidprevention	Medarbetare	2023
	Rutin suicidprevention	Medarbetare	Fortlöpande
Kulturförvaltning Länk till aktivitetsplan			
	Utb. Våga fråga	Medarbetare	2024
	Kultur för seniorer	Seniorer	Fortlöpande
	Kultur för hälsa	Barn och unga	Fortlöpande
	Utb. suicidprevention	Chefer	2024
MIND Länk till aktivitetsplan			
	Stödande samtal i Livslinjen chatt	Allmänhet	Fortlöpande sedan 2022
	Mindhouse stöd i att hantera eget mående	Allmänhet	2021-2024
	Stödande samtal i självmordslinjen	Allmänhet	Fortlöpande sedan 2015
	Ny volontärutb.	Frivilligarb.	2021-2023
Näringslivsförvaltning Länk till aktivitetsplan			
	Stötta arbete om hotspots i dialog med näringsliv	Allmänhet	2024
Polismyndigheten Länk till aktivitetsplan			
	Utb. AOSP	Medarbetare	2024
	Samverkan psykiatri	Riskgrupper	
	Informationskampanjer	Allmänhet	Fortlöpande
	Samarbeten reducera relationsvåld	Berörda parter	Fortlöpande
	Utöka samarbete beroendevård	Berörda parter	Fortlöpande
	SMADIT samverkan mot drog och alkohol i trafiken	Berörda parter	Fortlöpande
	Samverkansavtalet	Berörda parter	Fortlöpande sedan 2023
	Utb. Våga fråga	Medarbetare	2023-2024
	Skyddsronder psykosocial arbetsmiljö	Medarbetare	Fortlöpande
	Polis-präst, samtalsstöd	Medarbetare	Fortlöpande

SLK HR Länk till aktivitetsplan			
	Utb. suicidprevention arbetsgivaransvar	Centrala samverkansgruppen	2023
	Publicerat stödmaterial	Chefer	2023
	Utb. suicidprevention arbetsgivaransvar	Samtliga förvaltningars HR-Partners	2023
	Utbildningsinsatser suicidprevention	Fritidsförvaltningens ledningsgrupp Kulturförvaltningens ledningsgrupp	2023
	Metodstöd suicidprevention arbetsgivarroll	Chefer	Fortlöpande sedan 2023
	Information och dialog suicidprevention och HR	Fyrbodals kommunalförbund	2024
SOS alarm Länk till aktivitetsplan			
	Ledarutb. AOSP	Medarbetare	2024
	Utb. AOSP	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2023
	Yrkeshandledning stöttning i tunga ärenden och samtal	Medarbetare	Fortlöpande
Suicide Zero Länk till aktivitetsplan			
	Påverkansarbete mediarapportering suicid	Allmänhet	Fortlöpande sedan 2022
	Samverkan medborgardialoger	Allmänhet	Fortlöpande sedan 2022
	Ljusmanifestationer och samverkan suicidpreventiva dagen	Allmänhet	Fortlöpande
	Livsviktiga snack-böcker till allmänhet	Föräldrar	Fortlöpande
	Samarbete civilsamhälle	Allmänhet	Fortlöpande
	Påverkansarbete kommunundersökning suicidprevention	Allmänhet	Fortlöpande
	Beslutsstöd rutiner	Skola och socialtjänst	Fortlöpande
	Påverkansarbete nationella stödlinjen mm	Allmänhet	Fortlöpande
	Samverkan NSPH	Riskgrupper	Fortlöpande sedan 2022
	Politikerföreläsning kommuner	Politiker och beslutsfattare	Fortlöpande sedan 2023

	Tillhandahålla utb. våga fråga och våga fråga äldre	Medarbetare	Fortlöpan de
	Utb. Våga fråga	Polis i Västerbotten	Fortlöpan de
Svenska kyrkan Länk till aktivitetsplan			
	Stödgrupp psykosocialt anhörigstöd till efterlevande	Allmänhet	Fortlöpan de
Gator och parker Länk till aktivitetsplan			
	Infrastrukturåtgärder, inventering kommunala broar för suicidskydd	Allmänhet	Fortlöpan de
Trafikverket Länk till aktivitetsplan			
	Montering av suicidskydd västra länken bron.	Allmänhet	Vid brons öppnande för trafik
	Samverkan räddningstjänst brister i transportsystemet	Allmänhet	Fortlöpan de
	Uppföljning av aktionsplanen för säker vägtrafik	Medarbetare	Fortlöpan de sedan 2022
	Uppföljning målet om minskad suicid i transportområdet	Medarbetare	Fortlöpan de sedan 2021
	Webbinarium suicidprevention i vägtrafiken	Medarbetare	Fortlöpan de
Umeå universitet Länk till aktivitetsplan			
	Utb. MHFA	Medarbetare och studentkårers ombud	
	Metodmöte suicidbedömningar	Studenthälsa	
Äldreomsorgsförvaltning Länk till aktivitetsplan			
	Brevutskick stödmaterial hantera mående	Allmänhet 65+	2022
	Föreläsningar och dialoger mående seniortorget	Allmänhet 65+	Fortlöpan de sedan 2021
	Föreläsningar mot landsbygd	Allmänhet	2023-2024
	Lokal samverkan ofrivillig ensamhet och psykisk hälsa äldre	Medarbetare	Fortlöpan de sedan 2022
	Verksamhetsintroduktioner suicidprevention	Äldreomsorg	Fortlöpan de sedan 2023

	Produktion av utb. bemötande och stöd mående	Äldreomsorg	Påbörjat 2023
	Handlingsplan suicidprevention	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2021
	Verksamhetsnära rutiner suicidprevention	Medarbetare	Fortlöpande sedan 2021
	Kartläggning behov av förvaltningsöverskridande samarbete vid gemensamma folkhälsofrågor	Äldreomsorg	2023-2024
	Introduktion suicidprevention	Enhetschefer SÄBO, hemtjänst	2023
	Utb. och metodstöd HR suicidprevention chefsansvar	Medarbetare	2023
	Utb. och rutin suicidprevention kommunens lönesupport	Medarbetare	2023-2024

Handlingsplan suicidprevention

Dokumentnamn: Handlingsplan suicidprevention Umeå Kommun DNR KS-2022/00916		
Dokumentansvarig: Individ- och familjenämnden		Dokumentdatum: 2021-08-30
Godkänd av: Kommunstyrelsen	Version: [1.2]	Reviderad: 2023-04-25

Innehåll

Bakgrund.....	4
Inledning.....	5
Syfte och mål	6
Suicidprevention samverkansgrupp Umeå	6
Övergripande syftesbeskrivning suicidpreventiv samordningsgrupp Umeå.....	6
Företrädare till samverkansgruppen	7
Uppföljning av det suicidpreventiva arbetet.....	8
Beslut och ansvarsområden	8
Suicidpreventiva insatser	10
Prioriterade områden och åtgärdsförslag	10
Universell prevention	11
Ökad samverkan internt och externt	11
Förebyggande arbete	11
Skapa suicidsäkra miljöer och infrastruktur	12
Förhöjd kunskap och omvärldsbevakning om suicid och suicidprevention.....	12
Selektiv prevention.....	13
Ökad samverkan inom verksamheter som arbetar med särskilda riskgrupper	13
Ökad kunskap om personer i särskild utsatthet för suicidrisk	14
Fokus på bemötande	15
Indikativ prevention	15
Ett samordnat blåljus.....	15
Systematiskt kvalitetsarbete för att utreda och förhindra suicid	16
Samverkan på indikativ preventionsnivå.....	16
Bilaga 1: Suicidprevention aktivitetsplan för [fyll i förvaltning/verksamhets namn].....	18
Bilaga 2: Lokal suicidstatistik Umeå.....	22
Bilaga 3: Suicidstatistik Västerbotten och riket.....	23
Bilaga 4: Lokala uppgifter om hälsa och mående från rapporter Umeå	24

”Genom att visa i ord och handling att du verkligen vill förstå och hjälpa kan du göra skillnad för personen och minska risken för en suicidal handling”¹

¹Citat hämtat från Handlingsplan för tidig upptäckt och bedömning av suicidrisk Elevhälsan Umeå Kommun

Bakgrund

Hur vi hjälps åt för att förhindra självmord är en fråga som får alltmer utrymme i samhällsdebatten. Riksdagen uppmärksammade behovet av riktat stöd för att arbeta med suicidprevention genom att 2008 anta en nollvision mot suicid,² med uppdrag åt Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten att organisera det nationella arbetet. Folkhälsomyndigheten beskriver suicidprevention och psykisk ohälsa som prioriterade folkhälsopolitiska frågor i Sverige³. Arbetet på nationell nivå bedrivs dels genom den övergripande nationella folkhälsopolitiken, dels genom det nationella suicidpreventiva handlingsprogrammet och regeringens strategi för statens insatser inom området psykisk hälsa 2016–2020: ”Fem fokusområden fem år framåt”⁴.

I Umeå kommun har det gjorts flertalet kraftsatsningar för att omsätta vilja och engagemang att arbeta med suicidprevention. År 2011 antogs en motion av Kommunfullmäktige om en nollvision mot självmord hos barn och unga⁵ mot bakgrund att suicidtalerna i Sverige börjat öka, i synnerhet hos gruppen barn och unga. Till följd av detta startades bland annat ett arbete att ta fram handlingsplaner och rutiner för elever, skolpersonal och elevhälsa och ensamkommande barn. Utbildningsinsatser i Umeå kommun för att stärka människors kompetens att möta andras utsatthet har bland annat innefattat utbildningar i YAM (Youth Aware of Mental health) för elever, MHFA (första linjen psykisk hälsa), Psyk-E Bas äldre inom äldreomsorg, ESL (Ett Självständigt Liv) och MI (Motiverande samtal) inom funktionshinderomsorgen och AOSP (akut omhändertagande av självmordsnära person).

På initiativ av individ- och familjenämnden i Umeå kommun gavs 2018 ett uppdrag att utforska möjligheter för att samordna och skapa ett lärande i det fortsatta suicidpreventiva arbetet. Mot bakgrund av den rapport som skrevs fram tillsattes 2020 en samordnare för suicidprevention med uppdrag att jobba kunskapsstärkande för ett långsiktigt och kontinuerligt arbete och ta fram handlingsplaner inom stöd- och omsorgsförvaltningen och äldreförvaltningen.

2021 fattade kommunfullmäktige beslut att anta en nollvision mot självmord som inkluderar alla åldrar⁶ samtidigt som det pågår en långsiktig planering för kunskapsbaserade förebyggande insatser på bred front för kommuner i Västerbottens län. Däribland en ”Länsövergripande strategi för suicidprevention Västerbotten” som arbetas fram under 2021 bland annat med stöd av regionens kommuner inkluderat Umeå kommun. Handlingsplan suicidprevention Umeå kommun bygger vidare på det arbete som görs och tar ett helhetsgrepp för suicidprevention i Umeå. Handlingsplanen är framtagen utifrån mall och rekommendationer från NASP (Nationellt Centrum för Suicidforskning och Prevention, KI (Karolinska institutet) och CHIS (Stockholm läns sjukvårdsområde), med inspiration hämtat från Uppsalas, Jönköpings och Stockholms arbete med suicidprevention.

² Regeringens proposition 2007/08:110 En förnyad folkhälsopolitik

³ Folkhälsomyndigheten, Psykisk hälsa och suicidprevention Lägesrapport 2019

⁴ Nationell samordnare inom området psykisk hälsa, Fem fokusområden fem år framåt: regeringens strategi inom området psykisk hälsa 2016-2020

⁵ Beslut kommunfullmäktige Diarienummer 278/2011

⁶ Umeå Kommun Kommunstyrelse Sammanträdesprotokoll 2021 05 18, diariern: KS-2020/00335

Inledning

Varje år avlider cirka 1500 personer i Sverige till följd av självmord⁷ varav 16⁸ är hemmahörande i Umeå kommun. Äldre personer och särskilt personer över 85 år är en målgrupp som står ut i statistik om fullbordad suicid och står för ungefär en fjärdedel av alla självmord i landet. Den lokala statistik vi har att utgå från beskriver inte suicid som särskilt iögonfallande i Umeå jämfört med övriga Sverige med förbehåll för vissa särskilt utsatta grupper:

- Aktuella siffror visar på en dödlighet till följd av suicid som ligger över 250% hos unga män i Västerbotten jämfört med riksgenomsnittet - en trend som ökat över riksnittet sedan 2016⁹.
- 29% av gruppen som tillskriver sig ha en funktionsnedsättning skattar sitt mående till ganska dåligt eller mycket dåligt vilket är att jämföra med 3% av genomsnittsbefolkningen.¹⁰
- Beroende på i vilket område du bor kan det vara uppåt tre gånger så stor sannolikhet du övervägt att ta ditt liv¹¹.
- Av de som erfarit psykiskt övergrepp har nästan hälften haft tankar på att ta sitt liv¹².

Suicidhandlingar är den yttersta konsekvensen av ett stort lidande. Lidandet kan ha orsakats av att ha drabbats av svår sjukdom (såväl psykisk som fysisk) eller av olika trauman och livshändelser. En betydande andel av de som försökt ta sitt liv har i olika studier konstaterats lida av depression, ångesttillstånd, schizofreni eller andra psykiska problem. Somatiska tillstånd som för med sig ett betydande lidande som kan resultera i suicidhandlingar är till exempel maligna tumörsjukdomar och kronisk smärta. Konflikter i familjen, erfarenheter av mobbning, arbetslöshet och ekonomiska svårigheter, liksom ett stort antal olika riskbeteenden eller stressande livshändelser är exempel på tillstånd som också kan leda till att livet inte längre upplevs värt att leva.

Utöver detta är alkoholmissbruk vanligt förekommande vid många självmord i synnerhet bland män, vilket kan bidra till en mer långvarig förhöjd risk för suicidhandlingar.

Generellt sett ökar också impulsiviteten och aggressionen vid alkoholintag, vilket kan leda till förhastade beslut i en situation av upplevd kris och lidande.

Suicidproblematik innebär inte enbart ett lidande för den suicidnära personen utan också för dennes familj, vänner och andra närstående. Att leva under hotet av suicid är extremt stressande och sorgen efter ett självmord är oftast mer traumatisk och av annan karaktär än efter dödsfall på grund av sjukdom eller olyckor. Sorgen kompliceras av de närståendes känsla av skam och skuld och av de tabun när det gäller suicid som finns i samhället. Av ett suicidförsök följer det ofta negativa psykologiska (trauma), somatiska (fysiska skador) och i vissa fall neurologiska konsekvenser för individen som kan vara mer eller mindre bestående.

⁷ Både säkra och osäkra suicid är medräknade i denna statistik. Säkra suicid avser de självmord där det är kartlagt att avsikten varit att ta sitt liv. De flesta osäkra fallen kan hänföras till olika typer av förgiftningar. Man får en underrapportering av självmord om man väljer att räkna bara säkra diagnoser. Så mycket som 70 till 75 procent av de osäkra självmorden har efter psykologiska undersökningar skattats som självmord. Det finns alltså skäl till att slå ihop säkra och osäkra data för att få en mer rättvisande bild. Aktuell statistik för kommunen/staden kan tillhandahållas av NASP nasp@ki.se

⁸ Rättsmedicinalverket Dnr X22-90046, Självmord i Umeå 2012-2022, Personer som avlidit i Umeå kommun till följd av självmord eller där det var oklart om det var självmord eller olycksfall.

⁹ Här jämförs gruppen unga män ålder 15-24 som har en suiciddödlighet på 40.57 per 100.000 personer jämfört med 15.02 som är riksgenomsnittet 2019

¹⁰ Se bilaga 4 figur 161

¹¹ Se bilaga 4 figur 143

¹² Se bilaga 4 figur 87

Eftersom suicid inte är enbart en konsekvens av psykisk sjukdom, krävs det insatser som förebygger även andra orsaker till lidande eller som dämpar lidandets effekt på suicidalitet. Det är också viktigt att fokusera på den existentiella aspekten och att förstärka samhällets resurser att fånga upp och stärka de drabbade.

Syfte och mål

Det övergripande målet är att minska antalet suicid i Umeå kommun.

Handlingsplanen ska tydliggöra kommunens ansvar för det suicidpreventiva arbetet i Umeå kommun samt skapa förutsättningar för ett strukturerat och kontinuerligt arbete. Syftet är också att öka medvetenheten om riskgrupper och bakgrundsfaktorer till suicid för att verksamheterna bättre ska kunna uppmärksamma personer som kan befinna sig i risk.

Arbetet har sin utgångspunkt i kommunens värdegrund, och mål kring psykisk hälsa och social hållbarhet och avser ge förutsättningar för en bred samverkan för att sprida och omsätta arbetet. Ett nav i det fortsatta suicidpreventiva arbetet i Umeå kommun omsätts av ett långsiktigt suicidpreventivt arbete genom Suicidprevention samverkansgrupp Umeå.

Suicidprevention samverkansgrupp Umeå

Övergripande syftesbeskrivning suicidpreventiv samordningsgrupp Umeå¹³

- Företräda frågor om suicidprevention där suicid är den yttersta konsekvensen av ett stort lidande
- Skapa samsyn och gemensam målsättning
- Samordna det suicidpreventiva arbete som görs för att öka synergier och minska dubbelarbete
- Bidra till att de åtgärder och insatser som erbjuds motsvarar helheten och omfattningen i de behov som finns
- Formulera interna åtaganden i en aktivitetsplan som görs tillgänglig för andra för att underlätta uppföljning, följsamhet och samverkansformer
- En plattform för att känna stöd och styrka i ett långsiktigt suicidpreventivt arbete och dela med oss av kunskap och förslag sinsemellan
- Skapa en tydlighet i vem en kan nå från respektive samhällsaktör för att samverka kring suicidprevention
- Skapa förutsägbarhet och regelbundenhet genom terminsvisa träffar och uppföljning kring aktivitetsplan av kommunens sammankallande samordnare för suicidprevention
- Snabbare kunna genomföra insatser som svarar mot gap – exv. komplettera, skala upp, tillföra insatser kring suicidprevention, exempelvis samverkan kring händelseanalyser

¹³ Suicidprevention samverkansgrupp Umeå har beslutat om gemensam målsättning

Företrädare till samverkansgruppen¹⁴

Företrädare har mandat att driva frågor om suicidprevention för sitt verksamhetsområde. Företrädare i samverkansgruppen föreslås utgå från en aktivitetsplan¹⁵ för att beskriva mätbara och uppföljda målsättningar i sitt interna suicidpreventiva arbete. Stöd, mallar och hjälpmedel finns på digital arbetsyta tillgängliga för att utveckla och implementera internt suicidpreventiva arbete. Samverkansgruppen har stöd av planeringsgrupp för en långsiktighet i pågående arbete och har ett antal arbetsgrupper som jobbar närmare implementering av handlingsplanens olika åtgärdsförslag.

Blåljus Västerbotten

Polismyndigheten
Umeåregionens brandförsvaret
Ambulanssjukvården Västerbotten
SOS Alarm

Region Västerbotten

Akutmottagning Umeå
Folkhälsoenheten
Psykiatrisk akut- och bedömningsmottagning Umeå
Psykiatrisk klinik öppenvårdsmottagning Umeå
Psykiatrimottagning läkarjour
Geriatriskt centrum Umeå
Habiliteringscentrum
Barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning Umeå
Hälsocentraler
Onkologisk avdelning Umeå
Ungdomshälsan

Umeå kommun

Näringsliv
Fritidsförvaltning
Samhällsbyggnadsförvaltning
Stöd och omsorgsförvaltning
Teknik och fastighetsförvaltning
Utbildningsförvaltning
Äldreomsorgsförvaltning
Stadsledningskontorets HR-avdelning
Umebrå
Alkohol och drogrådgivning Ingången

Övrig myndighet Umeå

Umeå universitet
Trafikverket
Kriminalvården frivården
Kriminalvården anstalt och häkte

Näringsliv och civilsamhälle

Externa hemtjänstutförare
Svenska Kyrkan
MIND Umeå
BRIS Barnens Rätt i Samhället Umeå
(H)järnkoll Västerbotten
Resurscentrum för traumastöd Vårsta diakoni
Folkuniversitet Umeå
Svenska kommunalpensionärernas förbund
Generationskören
Suicide Zero
Röda Korset Umeåkretsen

¹⁴ Suicidprevention samverkansgrupp Umeå är under sammanställning, listan kan komma att ändras. Uppgifter om företrädare uppdaterad mars 2023.

¹⁵ Se bilaga 1

Uppföljning av det suicidpreventiva arbetet

Respektive förvaltnings företrädare ansvarar för att årligen skriva en summering utifrån aktivitetsplan¹⁶ av det suicidpreventiva arbete som genomförts i förvaltningen under året.

Samordnare för samverkansgruppen sammanställer utifrån det en årlig rapport som även inkluderar samverkansgruppens gemensamma arbete under året utifrån de aktiviteter som tagits fram.

Den årliga sammanfattningen föredras i Umeå kommun på Individ-och familjenämnden som ägare av handlingsplanen samt kommunstyrelsens hållbarhetsutskott och skickas till kommunens övriga nämnder och företrädare för övriga organisationer i samverkansgruppen.

I juni 2022 beslutade kommunfullmäktige att Handlingsplan suicidprevention kommer att ingå i Program för social hållbarhet. Inom ramen för Umeå kommuns styrmodell kommer uppföljning av program och återrapport från nämnderna ske utifrån de anvisningar som tas fram.

Beslut och ansvarsområden

Värdegrund och policy Umeå kommun

I Umeå kommun eftersträvas ett långsiktigt arbete för ett hållbart samhälle¹⁷. Umeå kommuns värdegrund beskriver bland annat att "en god folkhälsa innebär att den enskilda människans hälsa är bra och att den är jämlikt fördelad över hela befolkningen". Ett sätt att arbeta utifrån den målsättningen är att lyfta upp särskilt utsatta målgrupper när det kommer till suicidprevention bland annat genom att jobba för att minska åtskillnader genom att stärka särskilt utsatta grupper. Fördjupning med förslag på åtgärder finns att läsa under avsnitten om selektiv och indikerad prevention. Strategisk plan för Umeå kommun 2016-2028¹⁸ lyfter fram ett vikten av utvecklingsmöjligheter för att stärka goda livsvillkor för att uppnå en så hög grad av jämställdhet och jämlikhet som möjligt.

Umeå kommun arbetar också utifrån målet att skapa förutsättningar för att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv¹⁹. Suicid som jämställdhetsfråga kommer bland annat i uttryck i att män står för cirka 70% av fullbordade suicid i Sverige²⁰. En del i den gemensamma värdegrunden i Umeå kommun är utgångspunkten att vi skapar värde för dem vi finns till för. "För att på bästa möjliga sätt ha medborgarfokus behövs allas engagemang. För det krävs inflytande och nödvändig kompetens"²¹. Möjlighet till delaktighet och inflytande inom Umeå kommun beskrivs bland annat inom kommunens folkhälsomål²² där alla ska ha lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter inom livets olika områden, vilket är målsättningar som även bör genomsyra det suicidpreventiva arbetet. I likhet med att självmord är att betrakta som en kumulering av livsomständigheter och ohälsa, ingår även det suicidpreventiva för att stärka människors livssituationer för att minska risker för suicid och stärka skyddsfaktorer²⁴. Däri ingår också att betrakta suicid som ett folkhälsoproblem där frågan om att minska suicid kan ingå som del i det hälsofrämjande arbetet som görs.

¹⁶ Se Bilaga 1

¹⁷ Översiktsplan Umeå kommun – vägvisning till planens delar, teman och aktualitet

¹⁸ Strategisk plan för Umeå kommun 2016-2028, antagen i kommunfullmäktige 2016-03-29

¹⁹ Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun, antagen i kommunfullmäktige 2017

²⁰ Folkhälsomyndigheten: psykisk ohälsa, suicidalitet och

²¹ Umeå kommun värdegrund och vision med fler målsättningar finns att läsa på Umeå kommuns intranät under sidor - > ledning och styrning

²² Folkhälsa – folkhälsomål för Umeå kommun

Avgränsningar

- Handlingsplanen avser suicidprevention och omfattar inte specifika behandlingsinsatser för förebyggande av och behandling av psykisk ohälsa.
- Samverkansgruppen är inte att ersätta eller förväxla med kommunens grupp för psykosocialt stöd: POSOM-gruppen²³ som tillhandahåller psykosocialt stöd och omhändertagande vid katastrofer, större olyckor eller andra händelser av sådan karaktär att det finns behov av omfattande psykosocialt stöd till flera personer samtidigt.

Terminologi

I facklitteratur har ordet självmord alltmer kommit att ersättas av termen suicid. Orden används synonymt, ofta används båda termerna omväxlande i en och samma text. Vissa föredrar ordet suicide eftersom självmord kan leda tankarna till mord och kriminella handlingar, medan andra anser suicid vara ett alltför kliniskt och avståndstagande begrepp²⁴. I handlingsplanen används båda begreppen synonymt.

Suicid/självmord	en medveten, uppsåtlig, självförvållad, livshotande handling som leder till döden.
Suicidförsök	livshotande eller skenbart livshotande beteende i avsikt att sätta sitt liv på spel eller göra intryck av en sådan avsikt som inte leder till döden.
Suicidprevention	kan till exempel vara utbildning, informationsinsatser, metodutveckling, begränsning av medel och metoder, efterlevandestöd för att förhindra och minska antalet suicidförsök och suicid.
Suicidnära	personer som under senaste året gjort självmordsförsök, personer med allvarliga självmordstankar, personer som utan att ha allvarliga självmordstankar ändå kan anses befinna sig i riskzonen.

Genomförande

Handlingsplanen pekar ut vilka områden som är prioriterade för det suicidpreventiva arbetet inom Umeå kommun. Enskilda nämnder och förvaltningar ansvarar dock för att prioritera och implementera angivna åtgärdsförslag.

För hållbarheten i det suicidpreventiva arbetet är det viktigt att det finns förutsättningar att prioritera frågorna inom organisationsstrukturen och tjänstepersoner som fördelar och delegerar arbetsuppgifter och resurser.

²³ Posom kallas in via räddningstjänst, ambulans eller polis

²⁴ SKL: Att förebygga suicid i fysisk miljö

Suicidpreventiva insatser

Forskning visar att det finns flera suicidpreventiva insatser som är verksamma. Exempel på sådana som visat sig vara effektiva är begränsning av tillgången till medel och metoder för suicid, behandling av depression genom effektiva läkemedel och erbjudande om psykoterapi, säkerställd vårdkedja för patienter med suicidalt beteende samt åtgärder för att förhindra att människor tar sitt liv vid så kallade hot-spots (platser där många personer tar sitt liv)²⁵. Även skolbaserade preventionsprogram (exempelvis YAM²⁶) har visat sig fungera väl för att förebygga suicidförsök och suicidtankar hos unga²⁷.

Bakom suicidhandlingar finns en komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer. Självordspreventiva insatser som består av flera olika delar i en så kallad multikomponent strategi, har större chans att nå resultat, under förutsättning att åtminstone en av komponenterna är effektiv²⁸. Exempelvis kan en kunskaphöjande insats göras i kombination med en striktare alkoholtillsyn. Synergieffekter kan då uppnås och ge ett bättre utfall än varje enskild insats för sig.

Enligt forskningen saknas dock tillförlitliga metoder för att kunna predicera framtida självmord genom verksamma screening-verktyg. Därför bör en stor del av insatserna riktas till många människor med låg eller måttlig risk, snarare än att enbart fokusera på särskilda riskgrupper²⁹. På så vis kan det suicidpreventiva arbetet ge avtryck på befolkningsnivå. Suicidpreventivt arbete bör således ske på flera nivåer: universell, selektiv och indikativ, enligt figur nedan.

Prioriterade områden och åtgärdsförslag

Suicidförebyggande arbete behövs på olika nivåer³⁰. För att öka medvetenheten och ge struktur till genomförandet av suicidpreventivt arbete presenteras nedan ett antal åtgärdsförslag. Förslagen presenteras utifrån vilken preventionsnivå respektive åtgärd tar sikte på. Specifika mål på kort och medellång sikt presenteras under respektive prioriterat område. Avsnitten och förslagen som anges här nedan är att betrakta som förslag eller inspiration att utgå från i beskrivandet av egna åtaganden.

Bild: insatsernas tre nivåer.

²⁵ NASP. Underlag till handlingsplan för suicidprevention 2019–2022. 2019-06-03

²⁶ Youth Aware of Mental Health. Ett program för skolelever med syfte att främja psykisk hälsa.

²⁷ Folkhälsomyndigheten. Utblick Folkhälsa. Maj 2017. Flera insatser kan förebygga självmord

²⁸ NASP. Underlag till handlingsplan för suicidprevention 2019–2022. 2019-06-03

²⁹ Ibid

³⁰ Folkhälsomyndigheten, Lägesrapport: Psykisk hälsa och suicidprevention 2020

Universell prevention

Universell suicidprevention handlar om främjande insatser som riktar sig till hela befolkningen.

Ökad samverkan internt och externt

Ett framgångsrikt suicidpreventivt arbete ställer krav på samverkan och samarbete med ett flertal aktörer inom kommunen samt med externa parter regionalt och nationellt. Viktiga funktioner utöver kommunala förvaltningar och blåljuspersonal är till exempel nämnder med ansvar för skyddsbarriärer på broar eller andra suicidtäta platser, nämnder med ansvar för skolbaserade preventiva insatser och äldreomsorgen med ansvar för personer över 65 år.

Verksamheter inom Regionens hälso- och sjukvård är viktiga samverkanspartners för ett framgångsrikt suicidpreventivt arbete. Det finns också organisationer inom civilsamhället som besitter kompetens och som bör involveras i det suicidpreventiva arbetet för att komplettera kommunalt och regionalt arbete. Mind, Suicide Zero och SPES är exempel på organisationer som erbjuder stöd och kunskap och lyfter frågan om suicid i det offentliga rummet.

Målsättning:

- Det ska finnas en struktur för samverkan kring det suicidpreventiva arbetet.

Åtgärdsförslag:

- Uppstart och fortsatt arbete Suicidprevention samverkansgrupp Umeå.

Förebyggande arbete

Ett förebyggande arbete skapar möjligheter för att nå invånare innan problem uppstår, vilket i bästa fall ger skyddande effekter livet ut. Ökad sårbarhet för negativa reaktioner på livskriser och motgångar grundläggs tidigt. Barn och unga är därför viktiga målgrupper för insatser som riktar sig brett.³¹

Viktiga verksamheter för det suicidpreventiva arbetet på universell nivå är exempelvis ungdomsmottagningar och verksamheter som bedriver uppsökande arbete. Ungdomsmottagningarnas kuratorer träffar ungdomar både i grupp och individuellt och har ett hälsofrämjande uppdrag. Fältgruppen tillhör socialtjänsten, jobbar uppsökande och förebyggande och kommer i kontakt med ett stort antal ungdomar i Umeå. Ett psykoedukativt perspektiv³² är av stor betydelse för att hjälpa barn och unga att lära sig att hantera motgångar av normalgraden.

Kunskap om normer och våldsförebyggande arbete har också bäring på det suicidpreventiva arbetet. Förväntningar på hur psykisk ohälsa visar sig och tolkningar av en persons beteende utifrån könstillhörighet tenderar att påverka personal³³. Konsekvensen kan bli att vuxna inte ställer samma frågor till pojkar som till flickor, eller att vuxna inte hör när pojkar och unga män berättar om känslor av utsatthet. Utan träning i att formulera sina känslor eller att ta ansvar för sina egna och andras behov finns en risk för att utveckla svagare beredskap för att hantera omvälvande händelser. En medvetenhet om skillnader mellan pojkar och män och flickor och kvinnor, och arbetssätt anpassade därefter, är av stor betydelse.

Familjecentraler och tidigt stöd i samverkan mellan socialtjänsten, öppen förskola samt mödra- och barnhälsovård är viktiga verksamheter i det suicidpreventiva arbetet på universell nivå. Exempel på insatser

³¹ NASP. Rekommendationer för suicidpreventiva insatser på befolkningsnivå, 2019

³² Psykoedukation handlar om att få förståelse och kunskap för symtom och hur dessa bäst kan hanteras

³³ SKL. Maskulinitet och psykisk hälsa. Strategier för förbättringsarbete i vård och omsorg. 2018

är uppsökande arbete till nyblivna föräldrar som görs inom ramen för hembesöksprogrammet, samt erbjudande till föräldrar om tidiga insatser i form av råd och stöd som främjar god hälsa och ökar möjligheten till ett välfungerande föräldraskap.

Ytterligare förebyggande insatser på universell nivå handlar om att begränsa befolkningens alkoholintag då det finns en koppling mellan hög alkoholkonsumtion och antalet suicid i befolkningen³⁴. Under slutet av 1990 talet fick kommunerna ta över visst ansvar för alkoholfrågorna, bland annat tillståndsgivningen av serveringstillstånd till restauranger.

Målsättning:

- Genom befolkningsriktade insatser stärka det suicidpreventiva arbetet genom förebyggande verksamheter

Åtgärdsförslag:

- Särskilt uppmärksamma ett suicidpreventivt perspektiv inom annat förebyggande arbete som bedrivs

Skapa suidsäkra miljöer och infrastruktur

Genom att undanröja möjligheten att genomföra en självmordshandling, eller öka chansen att upptäcka den i tid, kan man rädda liv. Eftersom självmord kan förekomma i utemiljöer såsom vägar, parker och stränder är det viktigt att uppmärksamma olycksrisker utifrån ett suicidförebyggande perspektiv på offentliga platser och i utomhusmiljöer och på så vis arbeta för att undanröja medel och metoder för suicid.

Målsättning:

- Att suicidprevention samverkansgrupp Umeå fungerar som ett forum för att öka medvetenheten om suicidrisker för gemensamma åtgärder

Åtgärdsförslag:

- Att suicidprevention samverkansgrupp Umeå gemensamt behandlar fråga om att kartlägga riskzoner för suicid och tar fram en plan för vilka aktörer som ska kontaktas
- Att suicidprevention samverkansgrupp Umeå gemensamt behandlar fråga om att sammanställa och analysera statistik för suicid.

Förhöjd kunskap och omvärldsbevakning om suicid och suicidprevention

För ett effektivt suicidpreventivt arbete krävs både generella och specifika kunskaper i suicidprevention, samt förståelse för hur problemet tar sig uttryck ur ett brett perspektiv. Om yrkesverksamma inte har relevant kompetens och tillgång till metoder och rutiner för att upptäcka risk för suicid är det svårt att identifiera riskpersoner eller våga lyfta frågan. Regelbunden utbildning om självmord, myter, sambandet mellan självmord och psykisk ohälsa samt riskfaktorer och riskgrupper är därför väsentlig. Även kunskap om vikten av att våga fråga om självmordstankar är central.

Att vara suicidnära behöver i sig inte innebära att personen genomför en suicidhandling även om risken finns. Svårigheten är att det på ett tillförlitligt sätt inte går att skilja de personer som kommer att ta sitt liv från de som inte kommer att göra det³⁵. Till exempel är många suicidhandlingar impulsiva och utförs i anslutning till en drabbande livshändelse som utlöser en akut kris. Att våga fråga är centralt för att kunna

³⁴ Folkhälsomyndigheten: Alkohol och suicid. Analyser av svenska data, 2018

³⁵ Belsher m.fl., Prediction models for suicide attempts and deaths: a systematic review and simulation. JAMA psychiatry. 2019

erbjuda stöd och hjälp till de som har suicidtankar även om det innebär att frågan kommer att ställas även till personer som inte har det.

Målsättning:

- Att berörda verksamheter har möjligheter att identifiera behov av kunskap, samt har blivit medvetna om ansvar och möjligheter att arbeta suicidpreventivt.
- Att det finns kunskap inom verksamheterna om att identifiera risk för självmord samt en större benägenhet att våga fråga om suicidtankar.

Åtgärdsförslag:

- Inventera vilka behov av kompetenshöjning som finns inom den egna verksamheten.
- Dra nytta av de utbildningar som finns, exempelvis Aktion Livräddning och andra kunskapshöjande insatser.
- Ta del av och sprid kampanjer som syftar till att främja det suicidpreventiva arbetet (t.ex Stör döden³⁶)
- Sprida goda exempel, internt och externt.
- Inom ramen för den egna verksamheten uppmärksamma möjligheter att stödja utvecklingen av suicidpreventivt arbete.

Selektiv prevention

Selektiva preventionsinsatser riktar sig till grupper i särskild utsatthet för suicidrisk.

Ökad samverkan inom verksamheter som arbetar med särskilda riskgrupper

Personer med en psykiatrisk sjukdom och/eller beroendetillstånd, allvarliga somatiska sjukdomar, funktionsnedsättningar, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, samsjuklighet, anhöriga/närstående till svårt sjuka, hbtq-personer och äldre män har samtliga på gruppnivå förhöjd risk för suicid. Andra riskgrupper som forskningen lyfter fram är personer som tidigare försökt ta sitt liv (främst unga) samt efterlevande till personer som tagit sitt liv.

Åldrandet i sig innebär en ökad risk för både fysiska och psykiska sjukdomar. Att åldras och bli äldre innebär också sociala och hälsomässiga förändringar och ökad risk för ofrivillig ensamhet. Flera faktorer som bidrar till psykisk ohälsa tycks öka med stigande ålder till exempel fler fysiska hälsoproblem, försämrad funktionsförmåga, förlust av närstående och försämrat socialt nätverk. När arbetslivet avslutas kan det medföra färre sociala kontakter och en mer ensam tillvaro för den enskilde. Pensionering innebär inte att tidigare bekymmer försvinner så som missbruk, psykisk ohälsa eller en hemsituation med våld. Den äldre befolkningen vill ofta inte vara till besvär och ber därmed inte om hjälp, vilket gör det svårt att uppmärksamma risk för suicid.

Diagnoser av psykisk ohälsa, som depression och ångest och förskrivning av medicin för dessa har ökat för barn och unga sedan 1990-talet. Skolstressen och mobbingen har ökat, fler barn känner sig otrygga i skolan och skolresultaten har sjunkit för svenska barn³⁷. En trygg och säker skolgång förebygger en rad hälsorelaterade risker och att inte ta del av skola leder till utanförskap och ensamhet. Skolorna i Umeå kommun jobbar vidare med att motverka problematisk skolfrånvaro³⁸. Exempelvis arbetar de kommunala skolenheternas elevhälsoteam inom grundskola och gymnasieskolan aktivt med problematisk skolfrånvaro. Inom kommunal grundskola finns även ett särskilt team som arbetar med problematisk skolfrånvaro i

³⁶ Stör döden – en kampanj för att uppmärksamma självmord i samarbete mellan NASP, Suicide Zero, Mind och SPES.

³⁷ En rapport och psykisk ohälsa och suicid bland barn och unga, Suicide Zero, 2020

³⁸ Skolfrånvaro och vägen tillbaka, Skolverket rapport 341, 2010

samverkan med socialtjänsten.

För personer inom dessa riskgrupper, som är aktuella inom verksamheter med personal som jobbar uppsökande eller av andra skäl är i kontakt med människor som befinner sig i riskgrupper för suicid, krävs ofta att insatserna sker i samverkan med hälso- och sjukvården, likväl som med närstående.

När en person har varit ineliggande på sjukhus för somatisk eller psykiatrisk vård, och behöver stödinsatser efter utskrivning är det extra viktigt att denna övergång upplevs som trygg och samordnad för den enskilde. Som stöd till personer i ovan beskrivna riskgrupper kan det vara aktuellt att göra en samordnad individuell plan (SIP). Socialtjänsten och hälso- och sjukvården är skyldiga att ta initiativ till en SIP när de ser att det behövs samordning för att en person ska få rätt stöd.³⁹ En samordnad individuell plan ska också upprättas när en person skrivs ut från slutenvård och har behov av insatser från både hälso- och sjukvården och socialtjänsten.⁴⁰ Den enskilde måste alltid godkänna att en plan tas fram och kan även själv initiera planen.

En SIP kan i vissa fall behöva kompletteras med en krisplan där det framgår vilka kontakter som ska tas och vilka insatser som ska sättas in vid till exempel försämrat hälsoläge och suicidrisk vid återinsjuknande.

Målsättning:

- Berörda verksamheter har identifierat samarbetsparter och ökat användningen av SIP för personer som befinner sig i förhöjd risk för att utföra suicidhandlingar

Åtgärdsförslag:

- Utveckla arbetet med SIP genom att öka personalens kunskaper om att använda SIP, att hålla i SIP-möten samt vid behov ta fram kompletterande krisplan.
- Förstärk en trygg hemgång för de barn, unga och vuxna som varit ineliggande på sjukhus för somatisk eller psykiatrisk vård och behöver stöd från kommunen när de skrivs ut.
- Se över rutiner och utvecklingsmöjligheter för samverkan med hälsocentraler och första linjen för barn och unga, utifrån riskfaktorer för suicid⁴¹.
- Skolorna bör fortsätta sitt lokala arbete för beredskap och samverkan med andra instanser för att stödja elever som riskerar att bli långvarigt frånvarande.

Ökad kunskap om personer i särskild utsatthet för suicidrisk

Av de personer som tagit sitt liv och samtidigt varit inskrivna i slutenvård eller öppenvård mellan 2011 och 2016 var substansrelaterade diagnoser de vanligaste, därefter kommer personlighetsstörningar (bland kvinnor) och ångestrelaterade tillstånd (bland män).⁴²

Bland personer som identifierar sig som hbtq är risken för suicidförsök förhöjd i jämförelse med gruppen heterosexuella och cis-personer.⁴³ Orsaken till dessa skillnader ligger i den specifika utsatthet för stress kopplat till stigma som hbtq-personer exponeras för (även kallad minoritetsstress), i form av exempelvis diskriminering och våld. Unga transsexuella har även en förhöjd risk för genomförda självmord.⁴⁴

Verksamheter som möter personer med missbruksproblematik och/eller psykisk sjukdom, nyanlända, hbtq-personer och andra utsatta grupper är exempel på verksamheter som kan behöva extra beredskap för att upptäcka, möta och förstå personer som har tankar på att utföra suicidala handlingar. Anhörigkonsulenter,

³⁹ 2 kap 7 § Socialtjänstlagen (2001:453) och 16 kap 4 § Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

⁴⁰ 4 kap 1 § Lag om samverkan vid utskrivning från slutenvård och öppenvård (2017:612)

⁴¹ En aktuell kunskapsöversikt av riskfaktorer för suicid finns att tillgå från respi.se

⁴² NASP. Data från Stockholms län. Underlag till handlingsplan för suicidprevention 2019-2022. 2019-06-03.

⁴³ En person vars biologiska kön överensstämmer med dess juridiska, sociala och upplevda kön

⁴⁴ Forte: forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd. Hälsa och livsvillkor bland unga hbtq-personer. 2018

kuratorer på ungdomsmottagningar samt fältassistenter och personal inom social- och ungdomsjour är några exempel på yrkesgrupper som bör ha kunskap om suicidpreventivt arbete och bemötande av personer med suicidnära beteenden.

Målsättning:

- Berörda verksamheter uppmärksammar särskilda riskgrupper i högre grad och tillgodoser behov av kunskapshöjning genom en särskild utbildning

Åtgärdsförslag:

- Att se över möjligheten för att kompetenshöjning hos personal genom utbildning⁴⁵.

Fokus på bemötande

Ett likvärdigt och professionellt bemötande samt ett inkluderande förhållningssätt är av stor vikt för att skapa en förtroendefull relation. För att öka kunskap och medvetenhet om vikten av ett gott bemötande bör personal vara bekant med innehåll och mål särskilt i Umeå kommuns arbete för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Ett normkritiskt, likvärdigt, inkluderande och professionellt bemötande ska även omfatta personer med missbruksproblematik och personer med funktionsnedsättning.

Målsättning:

- Berörda verksamheter är extra uppmärksamma på vikten av ett gott bemötande av personer som kan befinna sig i särskild utsatthet för suicidrisk.
- Invånare som kommer i kontakt med verksamheten kan förvänta sig att bli likvärdigt och respektfullt behandlade utan att diskrimineras.

Åtgärdsförslag:

- Inventering av behov av utbildning i samtalsmetodik och bemötande.
- Användning av vägledning – att etablera rutiner för att följa upp personers upplevelser av verksamhetens utformning och bemötande.

Indikativ prevention

Indikativa preventionsinsatser riktar sig till personer med särskilt hög risk för att begå självmord.

Ett samordnat blåljus

Under en suicidhändelse är det viktigt utryckningsinsatser delar förståelse och kunskap för att skapa trygghet för alla inblandade och särskilt suicidnära personer. När ett SOS-larm bedöms som ett hot om suicid larmas polis, ambulans och räddningstjänst. Under en utryckning är det viktigt att samarbetet mellan de olika professionerna fungerar. Räddningstjänsten, ambulanspersonalen och polisen har alla egna juridiska bestämmelser som gäller vid ett suicidärende. De har också olika huvudmän: räddningstjänsten har kommunen, ambulanssjukvården har regionen och polisen har staten. SOS Alarm däremot är ett aktiebolag som ägs av staten och Sveriges Kommuner och Regioner.⁴⁶ Det finns således skillnader mellan organisationerna.

⁴⁵ Utbildningsutbud kring mående och hälsa finns närmare beskrivet på Umeå kommuns intranätets sida om suicidprevention och i samverkansgruppens gemensamma material.

⁴⁶ Suicidpreventivt arbete Jönköpings län 2021

Målsättning:

- Att räddningstjänst tillsammans med polis, sjukvård och SOS alarm hittar en samsyn i samverkan vid hot om suicid.

Åtgärdsförslag:

- Att inventera regionala förutsättningar för samverkansformer och undersöka etablerade arbetssätt, förslagsvis Jönköpingsmodellen.⁴⁷
- Undersök möjligheter till gemensamma utbildningar för ökad tvärprofessionell samsyn där räddningstjänsten föreslås vara samordnare.

Systematiskt kvalitetsarbete för att utreda och förhindra suicid

Personal som arbetar med personer med risk för suicid behöver stöd i att hantera psykiskt påfrestande situationer liksom hot om, risk för eller fullbordat suicid. Forskning inom hälso- och sjukvården visar att personal som får stöd för att hantera suicidfall bland sina patienter är mer benägna att inta ett suicidpreventivt perspektiv och arbeta med suicidprevention i större utsträckning.⁴⁸ Stödet bör vara kollegialt men även komma från ledningen. I Arbetsmiljöverkets föreskrifter Våld och hot i arbetsmiljö⁴⁹ samt Första hjälpen och kristöd⁵⁰ finns regler och råd om hur man kan förebygga hot- och våldssituationer i arbetsmiljön samt hur stödet kan se ut när personal utsätts för psykiskt påfrestande situationer.

Målsättning:

- Chefer och medarbetare vet hur de ska agera vid risk för att en person ska begå självmord. Det systematiska kvalitetsarbetet ska säkra en utveckling av det suicidpreventiva arbetet, med fokus på medarbetare och efterlevande.

Åtgärdsförslag:

- Ta fram rutiner, alternativt komplettera befintliga, för hur chefer och medarbetare ska agera vid risk för att en person/klient/brukare ska begå självmord, exempelvis inom verksamhetens rutiner om hot och våld.
- Ta fram rutiner, alternativt komplettera befintliga, för hur chefer och medarbetare ska agera vid risk för eller fullbordat självmord.
- Se över rutin för hur ett självmord/självmordsförsök av någon som är aktuell i verksamheten följs upp, i syfte att kvalitetsutveckla verksamheten.
- Inventera vilka andra verksamheter och organisationer som en suicidnära person kan få stöd från i akuta och icke-akuta ärenden.
- Skapa och sprid lättillgänglig information för både medarbetare och brukare med information om stöd, exempelvis telefonnummer till stödlinjer.

Samverkan på indikativ preventionsnivå

Det kan finnas anledning att analysera allvarliga incidenter, liksom suicid eller suicidförsök retrospektivt, för att få syn på eventuella brister och förbättringsområden i den egna verksamheten.

Händelseanalys är ett verktyg som används framför allt inom hälso- och sjukvården och som syftar till att vid

⁴⁷ Samverkan mellan polis, sjukvård, SOS Alarm och räddningstjänst vid hot om suicid – Ett exempel från Jönköpings län 2005

⁴⁸ Ramberg IL, Di Lucca MA, Hadlaczy G. The Impact of Knowledge of Suicide Prevention and Work Experiences among Clinical Staff on Attitudes towards Working with Suicidal Patients and Suicide Prevention. Int J Environ Res Public Health. 2016

⁴⁹ AFS 1993:2

⁵⁰ AFS 1999:77

en allvarlig händelse utreda vad som hänt, varför det har hänt samt identifiera förbättringsområden i verksamheten för att förhindra att samma sak händer igen. Då en allvarlig incident likt suicid inträffat inom hälso- och sjukvården står ofta ett enskilt verksamhetsområde i fokus. Det finns dock fördelar med att bredda analysen av vad som hänt och inkludera fler verksamheter för att få en mer detaljerad bild av självmordet och dess orsaker.⁵¹

En gemensam retrospektiv genomgång kan även identifiera förbättringsområden mellan verksamheterna när det gäller samverkan och kommunikation. Berörd verksamhet bör i de fall då en gemensam genomgång med andra verksamheter är påkallad från hälso- och sjukvårdens sida, bidra till att den inträffade incidenten kan analyseras på ett ändamålsenligt sätt. Sekretessen måste alltid beaktas och hanteras enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Målsättning:

- Berörda verksamheter har kunskap om hur suicidhandlingar hanteras och analyseras i nuläget och har identifierat eventuella utvecklingsbehov.
- Fler verksamhetsöverskridande analyser av suicid eller suicidförsök görs för att undanröja risker för att en liknande incident händer igen.

Åtgärdsförslag:

- Genomför verksamhetsöverskridande händelseanalyser med exempelvis verksamhetsområde och hälso- och sjukvård.

⁵¹ Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen. Att utreda självmord genom händelseanalys bland barn och unga. Ett stödmaterial i det förebyggande arbetet.

Bilaga 1: Suicidprevention aktivitetsplan för [fyll i förvaltning/verksamhets namn]

Insatser riktade till hela befolkningen (Universella insatser)

Under *Aktiviteter* ska det framgå vilka insatser som kommer att genomföras. Under *Målsättningar* ska det framgå vad aktiviteten förväntas uppnå och hur det ska mätas. Under *Ansvarig för aktiviteten* ska det framgå vem som säkerställer aktivitetens genomförande. Under *Start för aktivitet* uppges när aktiviteten ska påbörjas. Under *Slut för aktivitet* uppges när (om möjligt) aktiviteten ska vara avslutad.

	Aktivitet	Målsättningar (inkl. mätmetod och målvärde)	Ansvarig	Startdatum	Slutdatum
1.					
2.					
3.					

Insatser riktade till grupper i utsatthet för suicidrisk (Selektiva insatser)

Under *Aktiviteter* ska det framgå vilka insatser som kommer att genomföras. Under *Målsättningar* ska det framgå vad aktiviteten förväntas uppnå och hur det ska mätas. Under *Ansvarig för aktiviteten* ska det framgå vem som säkerställer aktivitetens genomförande. Under *Start för aktivitet* uppges när aktiviteten ska påbörjas. Under *Slut för aktivitet* uppges när (om möjligt) aktiviteten ska vara avslutad.

	Aktivitet	Målsättningar (inkl. mätmetod och målvärde)	Ansvarig	Startdatum	Slutdatum
1.					
2.					
3.					

Insatser riktade till individer med suicidrisk (Indikerade insatser)

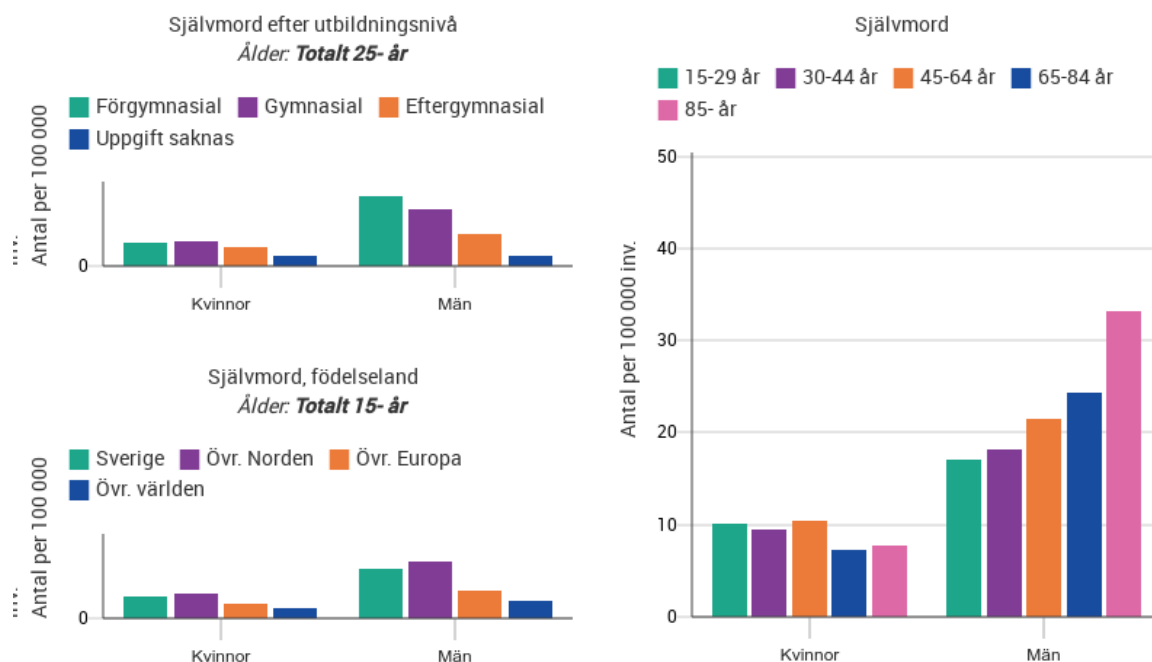
Under *Aktiviteter* ska det framgå vilka insatser som kommer att genomföras. Under *Målsättningar* ska det framgå vad aktiviteten förväntas uppnå och hur det ska mätas. Under *Ansvarig för aktiviteten* ska det framgå vem som säkerställer aktivitetens genomförande. Under *Start för aktivitet* uppges när aktiviteten ska påbörjas. Under *Slut för aktivitet* uppges när (om möjligt) aktiviteten ska vara avslutad.

	Aktivitet	Målsättningar (inkl. mätmetod och målvärde)	Ansvarig	Startdatum	Slutdatum
1.					
2.					
3.					

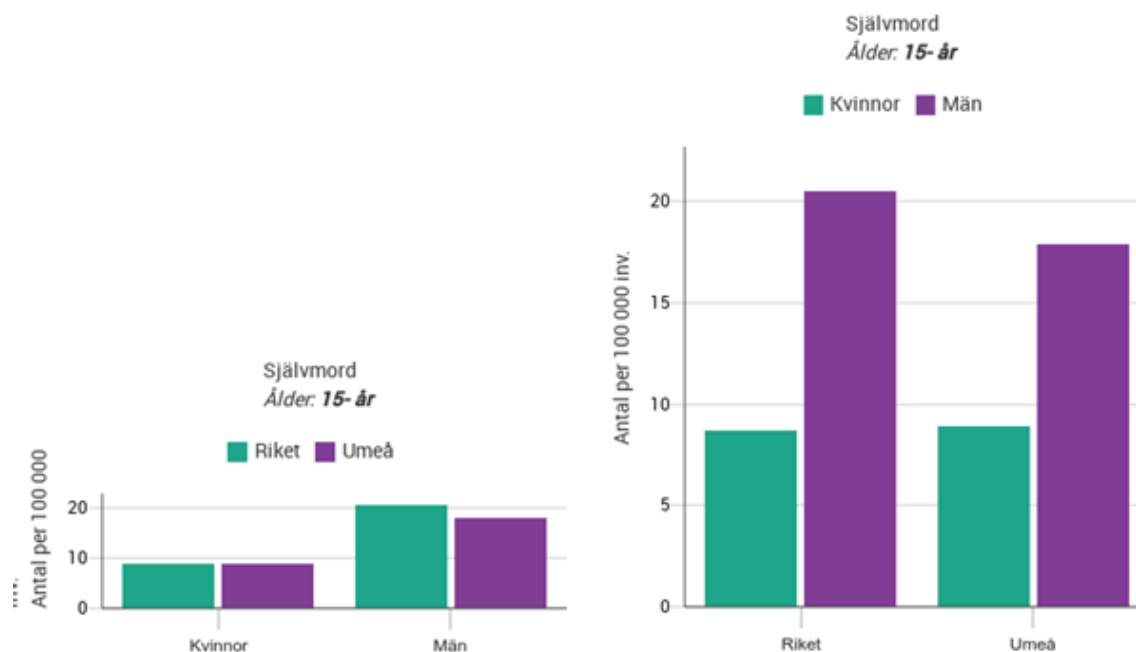
Insatser för medarbetare

Under *Aktiviteter* ska det framgå vilka insatser som kommer att genomföras. Under *Målsättningar* ska det framgå vad aktiviteten förväntas uppnå och hur det ska mätas. Under *Ansvarig för aktiviteten* ska det framgå vem som säkerställer aktivitetens genomförande. Under *Start för aktivitet* uppges när aktiviteten ska påbörjas. Under *Slut för aktivitet* uppges när (om möjligt) aktiviteten ska vara avslutad.

	Aktivitet	Målsättningar (inkl. mätmetod och målvärde)	Ansvarig	Startdatum	Slutdatum
1.					
2.					
3.					

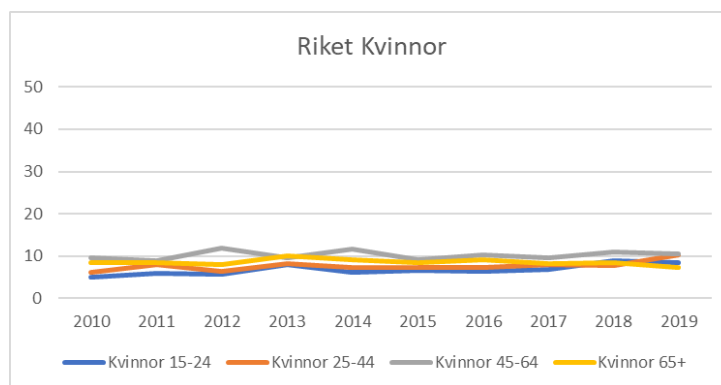
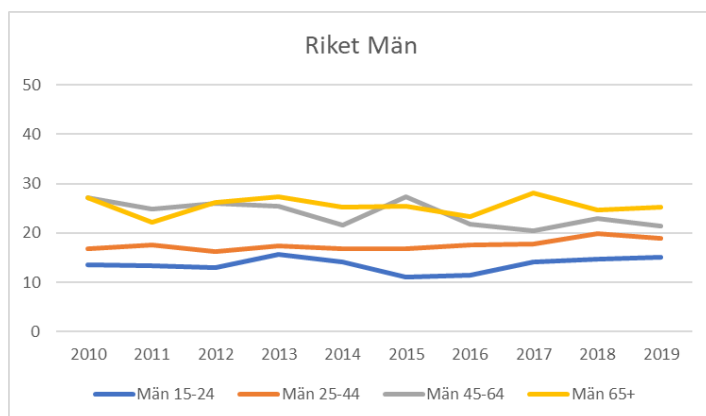
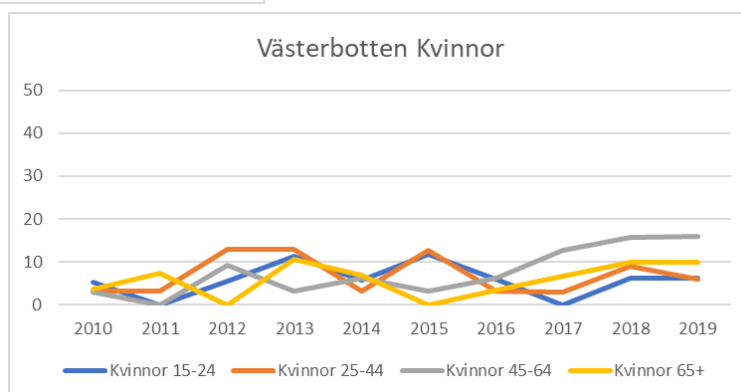
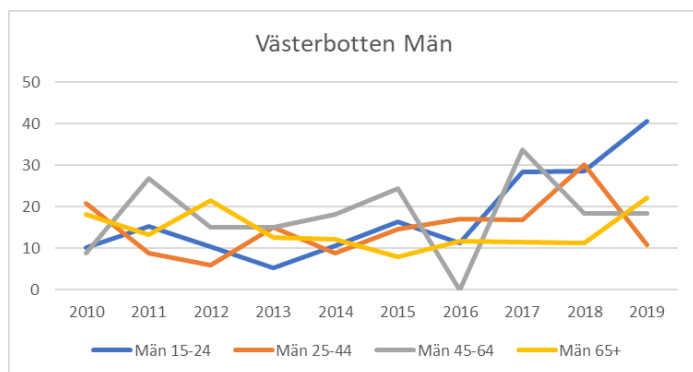
Bilaga 2: Lokal suicidstatistik Umeå⁵²

2019

2015-2019

⁵² Dödsorsaksstatistik Socialstyrelsen, Antal döda per 100 000, X60-X84 Avsiktligt självdestruktiv handling (själv mord)

Bilaga 3: Suicidstatistik Västerbotten och riket⁵³

⁵³ Dödsorsaksstatistik Socialstyrelsen, Antal döda per 100 000, X60-X84 Avsiktligt självdestruktiv handling (självord)

Bilaga 4: Lokala uppgifter om hälsa och mående från rapporter Umeå

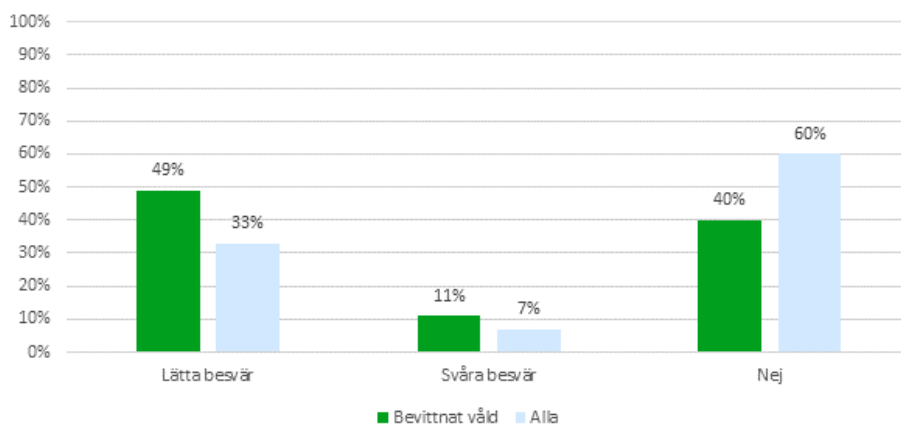
Våldets konsekvenser för hälsan⁵⁴

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) gjorde 2012 en riksrepresentativ befolkningsstudie på nationell nivå i syfte att undersöka utsattheten för fysiskt, psykiskt och sexuellt våld bland kvinnor och män samt kopplingen till hälsa. Studiens resultat visar på en tydlig koppling mellan utsatthet för våld och fysisk och psykisk ohälsa senare i livet. De som utsatts för allvarligt våld uppgav symptom på depression, riskbruk av alkohol och tecken på PTSD i betydligt högre utsträckning jämfört med de som inte blivit utsatta för våld av allvarlig grad.

Kommentar: våldsutsatthet ger en direkt eller indirekt förhöjd risk för suicid i den mån psykisk hälsa är relaterat till suicidrisk. Våldsutsatthet kan utgöra en riskgrupp att undersöka vidare eller hålla mer under uppsikt. Mer statistik om hälsa och mående relaterat till våld finns att läsa under nedanstående data hämtad ur Jämlika liv 20.

Jämlika liv 20⁵⁵

Andelen som bevittnat våld mellan familjemedlemmar uppger i högre grad att de har besvär med ängslan, oro och ångest. 49 procent av de som bevittnat våld svarar att de har lätta besvär och 11 procent uppger att de har svåra besvär. Motsvarande siffror för den totala befolkningen är 31 procent respektive 7 procent.

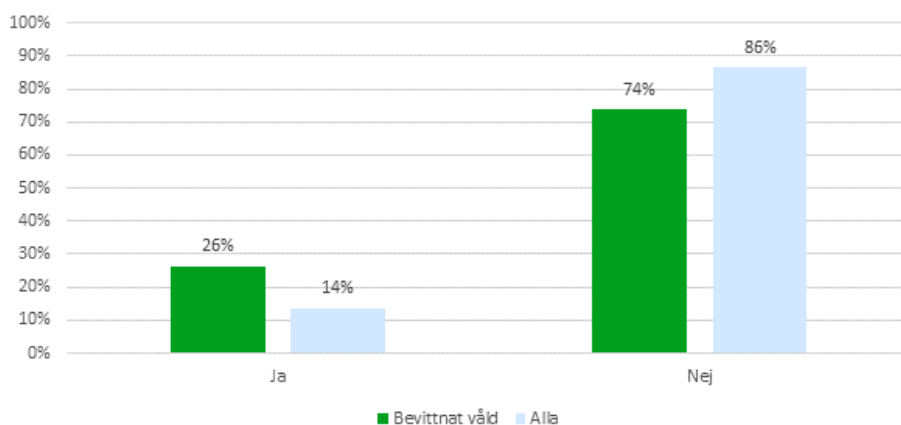
Figur 82. Har du besvär med ängslan, oro eller ångest? I kombination med bevittnat våld.

Datakälla: Jämlika liv 20

Den totala befolkningen har överlag en bättre sömnkvalitet jämfört med andelen som utsatts för våld. För svarsalternativet mycket bra ser svaren lika ut mellan grupperna, men individerna som utsatts för våld rapporterar i högre grad att de bedömer kvaliteten på sin sömn som dålig jämfört med den totala befolkningen totalt. Bland de individer som blivit utsatta för våld svarar 36 procent att de bedömer sin sömnkvalitet som ganska eller mycket dålig. Motsvarande siffra för den totala befolkningen totalt är 14 procent.

⁵⁴ Våldets konsekvenser för hälsan, publiceras i september 2021

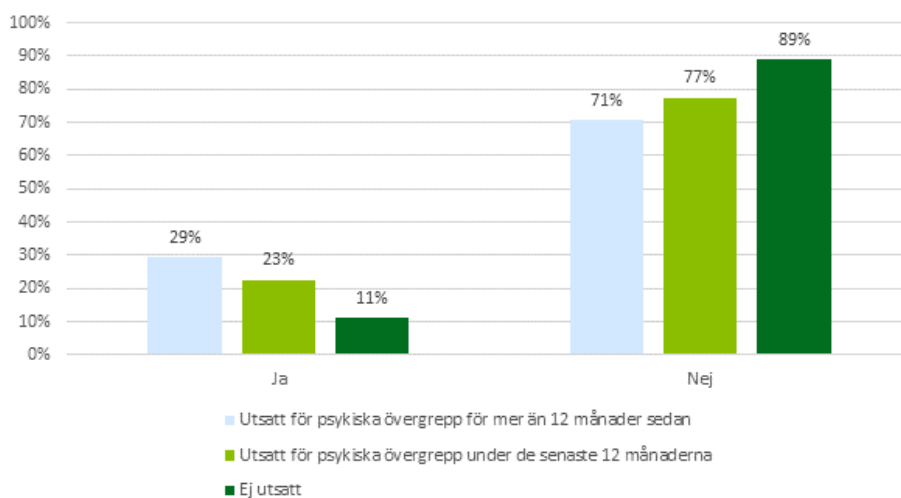
⁵⁵ Jämlika liv 20 – Hur mår Umeå kommuns invånare?

Figur 84. Har du ansett dig vara i behov av vård/hjälp på grund av psykisk ohälsa men ändå avstått från att söka vård/hjälp under de senaste 12 månaderna? I kombination med bevittnat våld.

Datakälla: Jämlika liv 20

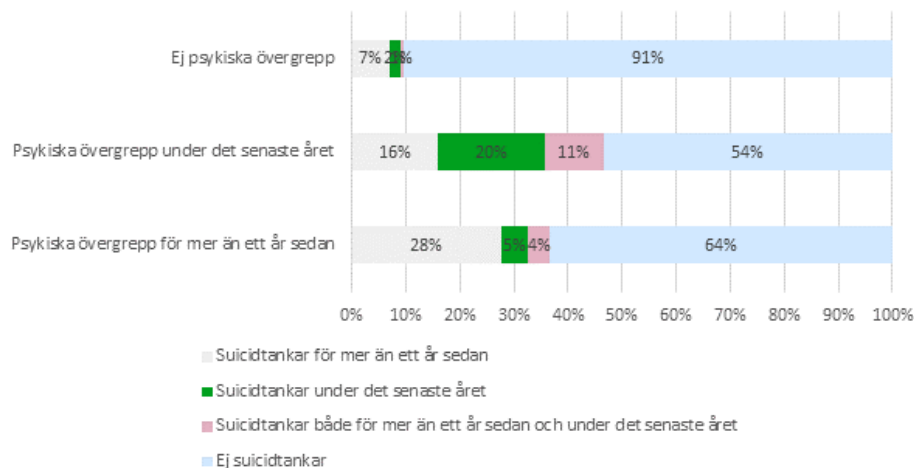
Drygt en av fem personer (23 procent) som utsatts för psykiska övergrepp under det senaste året uppger att de känt ett behov av att söka hjälp för psykisk ohälsa men avstått från det. Motsvarande siffra för gruppen som ej utsatts för våld är 11 procent.

Figur 85. Har du ansett dig vara i behov av vård/hjälp på grund av psykisk ohälsa men ändå avstått från att söka vård/hjälp under de senaste 12 månaderna? I kombination med utsatthet för psykiska övergrepp.

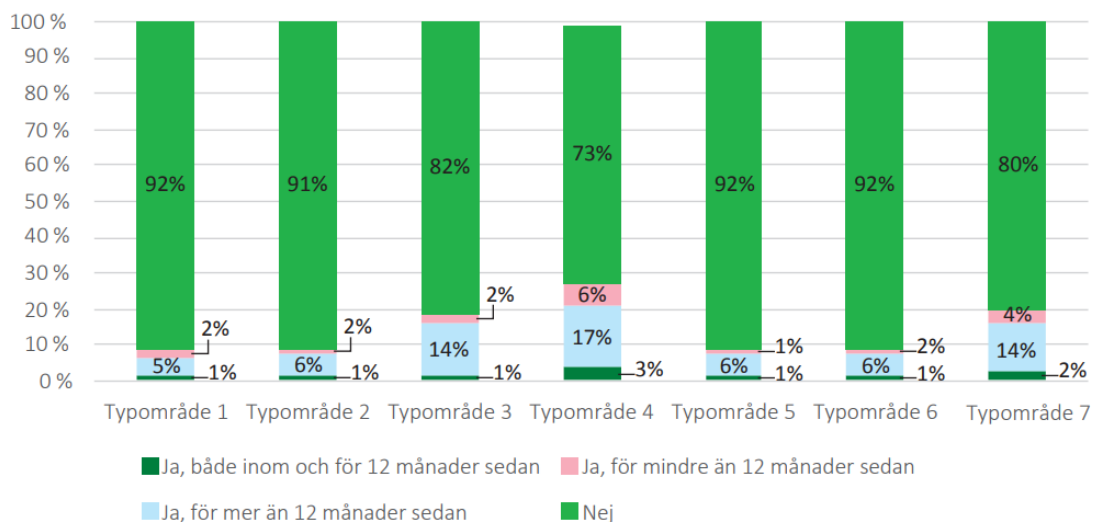
Datakälla: Jämlika liv 20

Andelen som blivit utsatta för våld uppger i högre grad att de har fått diagnosen depression av läkare. Totalt 31 procent av individerna som blivit utsatta för våld har någon gång diagnostiserats med depression av läkare. Motsvarande siffra för den totala befolkningen är 17 procent.

Figur 87. Har du någon gång blivit utsatt för någon form av psykiskt övergrepp? I kombination med suicidtankar.

Datakälla: Jämlika liv 20

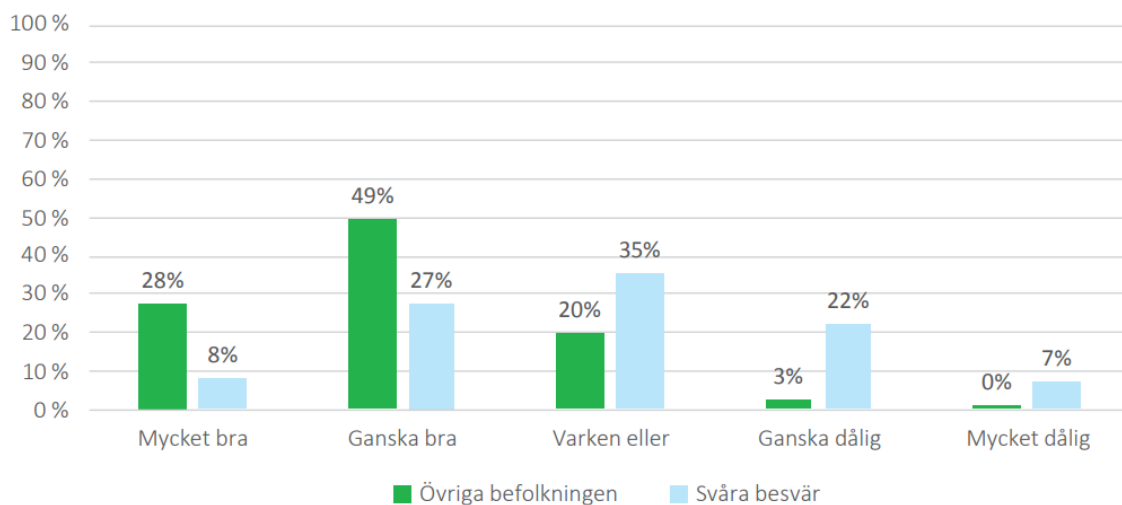
Figur 143. Har du någon gång allvarlig övervägt att ta ditt liv?

Datakälla: Jämlika liv 20

Typområde 3, 4 och 7⁵⁶ visar särskilt utsatta demografiska områden när det kommer till att ha övervägt att ta sitt liv, som bland annat visar en korrelation med hushåll med sämre ekonomiska förutsättningar⁵⁷

⁵⁶ Typområden svarar för olika geografiska områden i Umeå. Typområde 4 motsvarar Berghem sydost, Östra Ersboda, norra, Ålidbacken, Gimonäs industriområde, Ålidhem, södra, Ålidhöjd, Carlshem, västra, Mariehemshöjd, Olofsdal, Sjuksköterskeskolan, Anumarks omland. För en full redogörelse av vilka typområden svarar för vänligen läs bilaga 1 i Jämlika liv 20

⁵⁷ Figur 153 och 154 i Jämlika liv 20

Figur 161. Funktionsnedsättning. Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?

Datakälla: Jämlika liv 20

Hela 29 procent, eller cirka 2600 personer, med funktionsnedsättning och svåra besvär svarar att deras hälsotillstånd är dåligt eller mycket dåligt. Det kan jämföras mot cirka 3 procent av den övriga befolkningen som inte upplever några besvär.

Unga 22⁵⁸

20 procent av tjejerna och sex procent av killarna uppger att de sökt hjälp för mobbing eller psykisk ohälsa under de senaste tolv månaderna.

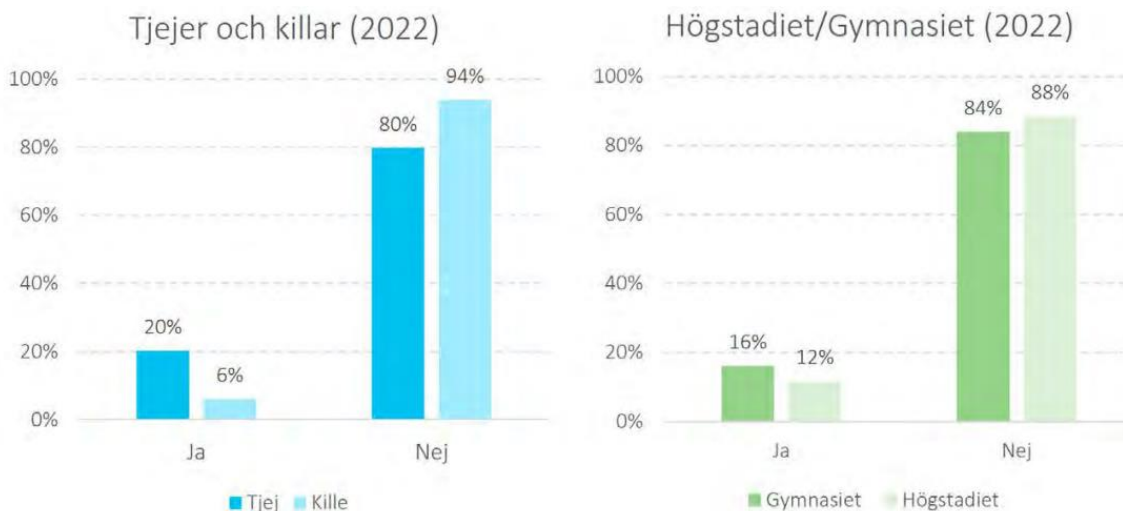

Diagram 68. Har du under de senaste tolv månaderna sökt hjälp för mobbing eller psykisk ohälsa? Efter kön.

Datakälla: Unga 22

Totalt uppger 915 personer att de sökt hjälp för mobbing eller ohälsa. 55 procent har sökt hjälp inom hälso- och sjukvården, vilket är det vanligaste alternativet. Det näst vanligaste alternativet är att söka

⁵⁸ Unga 22, 2023

hjälp hos sin mamma. 46% av tjejerna och två procent av killarna har angett det. Därefter har 40 procent svarat att de sökt hjälp hos elevhälsan.

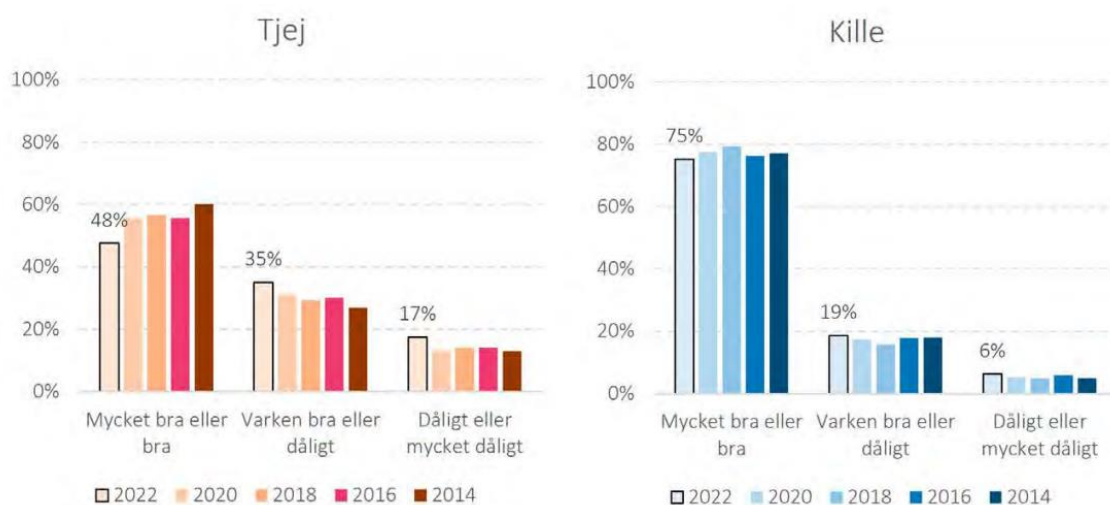

Diagram 66. Hur har du mått under de senaste tolv månaderna? Efter kön.

Datakälla: Unga 22

Knappt varannan tjej och drygt sju av tio killar säger att de mått bra eller mycket bra under de senaste tolv månaderna. Detta är en minskning jämfört med tidigare men en särskilt stor minskning bland tjejerna. Bland tjejerna har även siffrorna för de som mått dåligt eller mycket dåligt ökat. Bland killarna är andelen som mått dåligt eller mycket dåligt också något fler än tidigare.

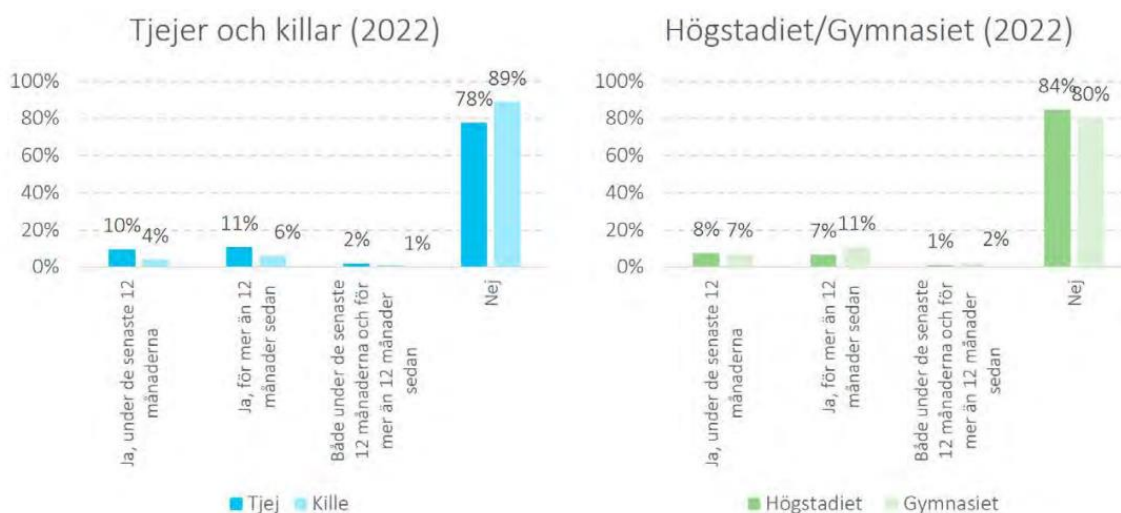

Diagram 68. Har du någon gång allvarligt övervägt att ta ditt liv? Uppdelat efter kön och ålder.

Datakälla: Unga 22

Tolv procent av tjejerna och fem procent av killarna har under de senaste tolv månaderna allvarligt övervägt att ta sina liv. Det motsvarar cirka 370 tjejer och 170 killar. Elva respektive sex procent har haft sådana tankar för mer än tolv månader sedan. Det är vanligare att man har sådana tankar på gymnasiet än på högstadiet.